

Håndbok for kvalitetsarbeid på studieprogramnivå

Versjon: juli 2025

NB: Håndboken ble gjennomgått for mindre endringer av navn og institusjonsstatus i juli 2025. Noen av forholdene håndboken tar opp kan være endret siden den ble laget i juni 2023. Noen av lenkene kan også være foreldet.

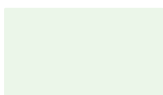
Litt om håndboken

Denne håndboken gir noen tips og innfallsvinkler til kvalitetsarbeidet på studieprogramnivå. Det er mange måter å legge opp en slik håndbok. Vi har valgt å bruke studieprogramleders rapport og de ulike kvalitetsområdene i kvalitetssystemet som prinsipp for organisering. Vi sier litt om de ulike målene og delmålene og gir noen tips om hvordan man kan arbeide med disse for å stimulere til kvalitetsutvikling.

Hvordan kvalitetsarbeidet ser ut på de ulike kvalitetsområdene er forskjellig. Hvert kvalitetsområde har ulike indikatorer og det finnes flere måter å høyne kvaliteten. Fremfor alt er utfordringene forskjellige på ulike studieprogram.

Vi viser hvordan du finner de primære indikatorene (som brukes i studieprogramleders rapport), men vi prøver også å vise noen mulige årsakssammenhenger og peker på noen tema man kan arbeide med.

En av hovedutfordringene i et kvalitetsarbeid er å bevisstgjøre seg en rollefordeling. Vi har prøvd å peke på hva studieprogramleder forventes å ha et ansvar for, og hva som ligger til andre nivå i universitet. Så erkjenner vi at rollene er organisert noe forskjellig fra fakultet til fakultet. Det gjør at beskrivelsene i dette dokumentet må forstås veiledende.

Vi bruker lysegrønne tekstbokser for å gi konkrete tips om nettsider eller lignende med ekstra ressurser.

Vi siterer lovverket der det er relevant i egne bolker og bruker et eget ikon når dette gjøres

Denne håndboken var opprinnelig en del av våre nettsider. Vi har kommet til at den er for omfangsrik til et slikt format og vi har derfor redigert den inn i dette dokumentformatet.

LITT OM HÅNDBOKEN	2
K1 FAGMILJØENES FAGLIGE OG PEDAGOGISKE KOMPETANSE	4
K2 STARTKOMPETANSE OG STUDIESTART	8
K4 STUDENTENES LÆRINGSUTBYTTE.....	22
K5 STUDENTENES LÆRINGSMILJØ.....	27
K6 STUDIENES SAMSPILL MED SAMFUNN OG ARBEIDSLIV	32
K7 INTERNASJONALISERING	37
K8 UTVIKLING OG LEDELSE AV STUDIEPROGRAMMENE	40

K1 Fagmiljøenes faglige og pedagogiske kompetanse

Fagmiljøenes faglige og pedagogiske kompetanse er en viktig grunnbestanddel i utdanningen. Dette vektlegges også av NOKUT, og Studietilsynsforskriften har en egen paragraf om krav til fagmiljø. Ved INN er dette et felles anliggende på ulike nivå i universitet, hvor studieprogramleder også har en spesifikk rolle.

K1 har ingen primære indikatorer fordi muligheten til å gjøre økonomiske prioriteringer med hensyn til bemanning ligger på institutt eller fakultetsnivå. Ved behov kan oversikt over pedagogisk og faglig kompetanse ved studieprogrammet legges ved studieprogramleders rapport.

Kvalitetsområdets 3 delmål

Kvalitetsområdet har tre delmål. Institutt- og fakultetsnivå er gitt et særlig ansvar for å følge opp disse delmålene sammen med FoU administrasjonen. Studieprogramleder har fått et særlig ansvar for å ha en oversikt over hvordan den faglige og pedagogiske kompetansen fordeler seg på studieprogrammet. I beskrivelsen av de tre delmålene nedenfor trekker vi fram studieprogramleders spesifikke ansvar.

- Høgskolen skal ha et fagmiljø som er tilpasset utdanningstilbudet.
- Fagmiljøene skal delta i forsknings- og utviklingsarbeid nasjonalt og internasjonalt.
- Fagmiljøene skal beherske aktuell undervisningsteknologi, ha god kjennskap til en bredde av ulike undervisnings- og vurderingsformer, og ut fra dette kunne planlegge, gjennomføre og reflektere over egen undervisning.

Fagmiljøene skal holde et høyt internasjonalt nivå innen forskning og utdanning.

K1

1 Figuren viser mål og delmål på kvalitetsområde 1

Delmål 1: Universitet skal ha et fagmiljø som er tilpasset utdanningstilbudet

Institutt- og fakultetsnivå vil ha et særlig ansvar for å se til at fagmiljøet er tilpasset utdanningstilbudet, fordi man har personalansvar og forvalter budsjett for ansettelse. Studieprogramleder kan være involvert i disponeringen av undervisningsressurser på studieprogrammet. Det skjer gjennom innspill til instituttleder eller nærmeste enhetsleder.

Krav til dimensjoneringen av fagmiljøet er forankret i studietilsynsforskriften. Vi har gjengitt §2-3 nedenfor under overskriften *Ressurser* for å gi en rask oversikt over krav til fagmiljø.

For å kunne gi innspill må studieprogramleder ha en viss oversikt over hvordan kompetansen fordeler seg på studieprogrammet. En slik oversikt kan fås fra institutt eller fakultetsledelse.

Relevante spørsmål vil være:

- Hvordan er førstekompetanse og professorkompetanse fordelt på studieprogrammets emner?
- Hvordan er førstekompetanse og professorkompetanse fordelt på den undervisningen som gjennomføres?
- Hvordan er praksiskompetanse fordelt på studieprogrammet?

Det er et mål og en tommelfingerregel at fordelingen av kompetanse skal tilfredsstillе studietilsynsforskriftens krav helt frem til undervisning og veiledning. Samtidig er det slik at utdanningstilbudet skal være bestemmende for hva som er et passende fagmiljø. Det innebærer at

fagmiljøet må dekke de læringsutbyttene som studieprogrammet skal dekke. Studieprogramleder vil med sin kompetanse og oversikt være unikt plassert for å vurdere dette.

I studieprogramleders rapport ser vi derfor for oss to hovedkomponenter under dette delmålet:

- En kvalitativ beskrivelse av tilstanden i studieprogrammet.
- Behov for styrking av kompetanse for å dekke spesifikke læringsutbytter

Det er ikke hensikten at man skal svare på disse spørsmålene hver gang. Du må spørre deg om dette er viktig for å sikre kvaliteten på studieprogrammet og prioritere dette mot andre potensielle utfordringer ved programmet.

Delmål 2: Fagmiljøene skal delta i forsknings- og utviklingsarbeid nasjonalt og internasjonalt

Studieprogramleder har ikke ansvar for at fagmiljøene tilknyttet studieprogrammet deltar i forsknings- og utviklingsarbeid. Det ansvaret ligger på fakultetsnivå. Samtidig er det slik at utdanningen skal være forskningsbasert. Et viktig grunnlag for dette er at fagmiljøet bak utdanningen faktisk deltar i pågående forsknings- og utviklingsarbeid.

Dette handler om å kunne:

- formidle forskerkompetanse,
- formidle aktuelle forskningsresultat
- invitere studenter inn i aktuelle forskningsaktiviteter

Studieprogramleder kan be instituttleder eller fakultetsledelse om oversikt over pågående forskningsprosjekt og hvilke fagpersoner som deltar i disse.

Det er et mål at undervisere på alle deler av studieprogrammet deltar aktivt i forsknings- og utviklingsarbeid.

Fordi studieprogramleder kan være involvert i disponeringen av undervisningsressurser på studieprogrammet, kan også studieprogramleder gi innspill til instituttleder eller nærmeste enhetsleder hvis det kun er en del av fagmiljøet bak utdanningen som deltar i forsknings- og utviklingsarbeid.

Studieprogramleders rapport er et naturlig sted å gjøre en kvalitativ vurdering, og minne om slike behov.

Delmål 3: Fagmiljøene skal beherske aktuell undervisningsteknologi, ha god kjennskap til en bredde av ulike undervisnings- og vurderingsformer, og ut fra dette kunne planlegge, gjennomføre og reflektere over egen undervisning

Institutt- og fakultetsnivå har ansvar for den samlede pedagogiske profilen til vitenskapelig ansatte tilknyttet institutt/fakultet. Studieprogramleder skal ha oversikt over den pedagogiske kompetansen og kan eventuelt be om en slik oversikt fra institutt- eller fakultetsledelse.

Det er også nyttig å kjenne til hvordan undervisere kan utvikle sin pedagogiske kompetanse ved INN. Det er skrevet en artikkel om dette på INNSIKT. Du finner lenke til denne artikkelen i den grønne boksen til høyre.

Informasjon om hvordan undervisere kan utvikle sin pedagogiske kompetanse ved INN finner du i [denne artikkelen på Innafor](#)

Samtidig er det slik at det pedagogiske utviklingsarbeidet starter i tilknytning til fagmiljø som igjen er knyttet opp mot emner og studieprogram. De som skal undervise må beherske de undervisningsformene man bruker. Undervisningen må legges opp slik at det legges til rette for at studentene oppnår læringsutbyttene.

Det er viktig at fagmiljøet utvikler kvaliteten på utdanningen. Effekten blir bedre om man samarbeider på studieprogramnivå, mellom de enkelte undervisere, mellom emner og med studenter og involverte parter i for eksempel praksisfelt.

Under overskriften Andre ressurser nedenfor har vi lagt inn lenke til våre egne såkornmidler. Gjennom dette programmet kan man få tildelt ekstra midler. HK-dir kan også ha særskilte utlysninger som kan gi støtte til ulike prosjekt. Når du foreslår ett tiltak kan det forutsette at man blir tildelt midler. Husk også at det er mulig å øke den pedagogiske kvaliteten ved studieprogrammet med enkle midler som ikke krever ekstra midler:

- Kan utvalgte undervisere samarbeide om gjennomføring av undervisning i et emne, eller på tvers av emner?
- Kan man bruke kolleger til å observere hverandres undervisning og veilede hverandre til en bedre praksis?
- Samtaler man om undervisningsgjennomføring?
- Hvordan evalueres undervisning i etterkant?
- Kan man peke ut en gruppe studenter som intervjues om hvordan undervisningen ble opplevd?
- Hvordan håndteres digitale hjelpemidler som Canvas og Inspira på tvers av studieprogrammet? Kan man øke kvaliteten ved for eksempel å bestemme at man sammen deltar på webinar om tema og diskuterer hvordan man kan gjøre endringer i etterkant?
- Når tiltaket er gjennomført ønsker vi at du evaluerer tiltaket i evalueringsdelen av rapporten.

Husk at utvikling av utdanningskvalitet gjøres best når flere løfter i flokk, arbeider systematisk med forbedring av både undervisning, veiledning og vurderingsformer, driver langsiktig og med et kritisk og undersøkende blikk på egen virksomhet.

Ressurser

Formelle krav til studiet

Når du arbeider med rapporten, er det nyttig å ta et sideblikk til Studietilsynsforskriften. Tilfredsstiller ditt studieprogram kravene i forskriften?

§ 2-3. Krav til fagmiljø

(1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

(2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

(3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

(4) Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

a) For studietilbud på bachelorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.

b) For studietilbud på mastergradsnivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse.

c) For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professorkompetanse.

(5) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

(6) Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

(7) For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.

Ressurser

- [INNSIKT](#)
- [Såkornmidler](#)

K2 Startkompetanse og studiestart

Gjennom det første året i studiet legges forutsetningene for at studentene skal lykkes. Den som opplever en tilstrekkelig grad av mestring vil ha større sjanse for å fullføre sitt studium, og vil ha det bedre underveis. I kvalitetsområde 2 sørger vi for at dette perspektivet løftes på en systematisk måte.

Delmål 1: Studieveiledning skal være informativ og legge grunnlaget for riktig studievalg (forventning)

Delmålet er konkret og knyttet opp mot den veiledningen studenten får i forkant av studievalg. Fordi det ofte er slik at mange studenter ikke tar kontakt før studiestart og har sine forventninger fra venner, familie eller egne fortolkninger av hva som står på våre nettsider, anser vi det som viktig å dele arbeidet under dette delområdet i to:

- De forventningene som skapes før studiestart, enten aktivt fordi studenter oppsøker studieveileder eller studieprogramleder, eller passivt gjennom informasjon om studieprogrammet på nettsiden.
- Den forventningsavklaringen som skjer etter studiestart gjennom introduksjon av studieprogrammet og enkeltemner, og i samtaler med studieveileder eller fagpersoner knyttet til studieprogrammet.

- Høgskolen skal rekruttere godt kvalifiserte studenter med riktig startkompetanse og motivasjon.
- Studieveiledning skal være informativ og legge grunnlaget for riktig studievalg.
- Studiestart skal sikre at studentene inkluderes best mulig i et faglig og sosialt fellesskap.
- Den faglige aktiviteten skal komme raskt i gang og motivere til innsats.
- Høgskolen, sammen med Studentsamskipnaden (SINN), prioriterer oppfølging av studenter i deres første år for å legge et godt grunnlag for mestring i studiene.

Studentene skal få et godt møte med høgskolen for å legge grunnlaget for mestring i studiene.

K2

2 Viser mål og delmål for kvalitetsområde 2

Generelt er det viktig at man har en felles forståelse av hva som forventes. Den må være felles siden det er så mange ulike aktører som har kontakt med studentene (studieprogramleder, studieveileder, emneansvarlige, undervisere og andre som for eksempel rådgivere på opptak). Vi anser det som særlig viktig at det er god kontakt mellom studieprogramleder og studieveileder om dette.

Forventningene kan dreie seg om flere forhold:

- Forventning til faglig innhold.
- Forventning til organisering av studiet.
- Forventning til sosialt og faglig læringsmiljø.
- Forventning til «hva man blir».

Hva som skjer før studiestart, kan være svært vanskelig å påvirke. Det er enklere å justere forventninger etter at studiet har startet. Før studiestart har man følgende muligheter til å påvirke studentenes forventning til studiet:

- Gjennom annonser, filmsnutter, stand på messer før søknad
- Gjennom gode studieomtaler på nett
- Riktig informasjon når studenter tar kontakt per telefon eller epost

- Ved å kommunisere godt i første velkomstbrev til studentene etter opptak
- Bruk av nyhetsbrev og lignende hvor potensielle studenter aktivt har sagt at de ønsker informasjon om utdanningen

Dette krever godt samarbeid med marked, opptak og lokal studieadministrasjon og det er viktig at studenter får et enhetlig inntrykk av utdanningen (både før og etter studiestart). Relevante spørsmål kan være:

- Har ansatte tilknyttet studieprogrammet en felles forståelse av hva som forventes?
- Er denne forventningen beskrevet godt nok i markedsføring?
- Hvordan tematiseres forventningen til studiet med studentene?
- Er det noen feilaktige forventninger som går igjen? Hva kommer dette av?

Studiestartundersøkelsen har flere spørsmål som kan ha relevans for dette delmålet:

- Studiets innhold samsvarer så langt godt med forventningene jeg hadde før studiestart
- Jeg fikk nødvendig praktisk informasjon om studiestart, undervisningsopplegg og pensum før oppstarten av studiet

Hvis studieprogrammet scorer lavt på disse spørsmålene er det god grunn til å diskutere tiltak. Eksempler på tiltak kan være:

- Fokusgrupper med studenter
- Samtale i fagmiljøet om hvordan studieprogrammet skal framtre.
- Spissing av markedsføringsmateriell og studieomtaler.
- Revisjon av introduksjon til studiene (INNstart)

I den grad man har riktig forventning før studiestart, eller at det skjer en korrigering av forventning som oppleves konstruktiv, legger vi grunnen for opplevelse av mestring.

Delmål 2: Studiestart skal sikre at studentene inkluderes best mulig i et faglig og sosialt fellesskap (inkludering)

Når man starter et studium, blir man en del av et læringsfellesskap. Hvordan dette fellesskapet ser ut, kan være svært forskjellig. Felles er det likevel at en gruppe mennesker i hovedsak leser det samme, hører om det samme, og snakker, praktiserer og skriver om det samme. I denne gruppen vil man speile seg i hverandre og innta ulike roller. Det vil være ulikt hvor sterkt den enkelte identifiserer seg med gruppen, men generelt gjelder det nok at alle ønsker å bli sett og respektert.

Å bli inkludert i et fellesskap kan både være forpliktende og stimulerende. Ved universitet er det viktig at dette fellesskapet både er faglig og sosialt. Det sosiale fellesskapet ligger ofte utenfor studieprogrammets handlingsområde og universitet har også andre tiltak og aktører som har tydelig fokus på dette fellesskapet:

- Fadderuka
- [StInn](#)
- [SINN](#)

Samtidig er det slik at det faglige og det sosiale fellesskapet vanskelig kan skilles fra hverandre. Har du møtt noen i Fadderuka, er det trygt å møte dem igjen på forelesning.

Studiestartundersøkelsen har flere spørsmål som kan ha relevans for dette delmålet:

- Jeg fikk mulighet til å bli kjent med mine medstudenter under INNStart/studiestart for mitt studium.
- Jeg fikk mulighet til å møte undervisere under INNStart/studiestart for mitt studium.

Disse spørsmålene går til dem som har markert at de har deltatt på INNStart. Vi vil også minne om at studiestartundersøkelsen har et eget spørsmål som går til alle studenter som besvarer undersøkelsen:

- Jeg har blitt inkludert i et sosialt fellesskap i tilknytning til studiet og/eller på studiested.

Formuleringen i siste påstand er sterkere («bli kjent med, kontra bli inkludert i et sosialt fellesskap»). Hvis det er stor forskjell i besvarelsen kan det være nyttig å snakke med studenter, enten i studieprogramutvalg eller i fokusgrupper, om hvordan begrepene forstås og om de eventuelt kan si noe om prosessen fra å bli kjent til å oppleve seg delaktig i et fellesskap.

Scorer man lavt på disse temaene finnes det flere utgangspunkt for tiltak. Relevante spørsmål kan være:

- Finnes det arenaer i studieprogrammet med en tydelig toveiskontakt mellom foreleser og student?
- Hvordan brukes grupper i læringsarbeidet?
- Hvilke undervisere er «bærebjelker» i det faglige fellesskapet som studentene vil møte igjen på en regelmessig basis?
- Skaper undervisningsformene interaksjon?

Delmål 3: Universitet skal rekruttere godt kvalifiserte studenter med riktig startkompetanse og motivasjon (forståelse)

Hensikten med dette delmålet er å rette blikket mot studentenes startkompetanse. Den faglige forkunnskapen og de andre forutsetningene (som for eksempel motivasjon, erfaringer og evner) studenten har med seg ved studiestart, kan defineres som studentens startkompetanse (NOKUT, Kvalitetsområder for studieprogram (2016)).

En utfordring med dagens høyere utdanning er at studentene har varierende forutsetninger. Noen studenter kommer for eksempel rett fra videregående utdanning, mens andre har yrkeserfaring.

Startkompetansen vil si noe om hvordan studenten er i stand til å ta læringskurven første året. Karaktersnitt fra videregående kan kanskje gi en indikasjon på om nivået endrer seg, men samtidig er det slik at startkompetansen må forstås i sammenheng med det aktuelle studiet og de kravene det setter til faktiske forkunnskaper.

På INN retter vi fokus på studentenes forståelse for fagstoffet i starten av studiet. Dette er også noe vi kan gjøre noe med ved for eksempel å legge større vekt på enkelttema, legge til rette for gruppeveiledning eller lignende.

Studiestartundersøkelsen har to spørsmål som er relevante for dette delmålet:

- Jeg opplever at jeg er à jour med pensumlesing
- Jeg forstår fagstoffet jeg blir presentert for i undervisningen.

Hvis studieprogrammet scorer dårlig på disse spørsmålene er det flere utgangspunkt for tiltak:

- Hvordan kan vi stimulere til pensumlesning?
- Kan vi lage en tydelig leseplan som knyttes opp mot konkrete skriveoppgaver eller hvor faglærer stiller til spørsmålsrunde (heller enn å forelese)?
- Kan vi legge til rette for organiserte kollokviegrupper?
- Er det noe studentene trenger å vite før de går i gang med studiet – Bør vi starte med en annen tematikk? Trenger vi ett forkurs?
- Begynner vi med riktig emne?

Før man går i gang med tiltak med hensyn til pensumlesning, er det lurt å orientere seg om studentenes lesevaner. En samtale med noen av studentene på siste året kan kanskje være til hjelp?

- Er det noen bøker som ikke leses?
- Er det noen bøker som oppleves uforståelige og lite tilpasset lesergruppen?

Til slutt vil vi nevne at tilpassing av studiestart for å øke studentenes forståelse tidlig i studiet, handler om å øke utdanningskvalitet. Læringsutbyttene skal oppnås. Det gjør vi best ved å få med oss flest mulig tidligst mulig, og på den måten sette i gang gode prosesser som skaper høy kvalitet i utdanningen.

Delmål 4: Den faglige aktiviteten skal komme raskt i gang og motiverer til innsats (motivasjon)

Når studentene starter på sine studier, er de forberedt på en ny hverdag. Hvis den faglige aktiviteten kommer raskt i gang, møter vi derfor studentene på deres forventning. Vi tror at dette har mye å si for at studentens motivasjon bevares og til og med øker.

Motivasjon kan knyttes til alle foregående delmål. Når forventninger blir møtt, man opplever seg inkludert i et fellesskap, og man forstår det som skjer, skapes det motivasjon. Vi tror likevel det er viktig at læreprosessen er effektiv i denne første fasen. Hvis faglige utfordringer ikke kommer forholdsvis tidlig, og studentene ikke ser relevans ganske fort, risikerer vi at motivasjonen synker.

I studiestartundersøkelsen har vi et eget spørsmål som er relevant for dette delmålet:

- Den faglige aktiviteten kom raskt i gang

Studiestartundersøkelsen har også et eget spørsmål om motivasjon:

- Den faglige aktiviteten har motivert meg til innsats

Hvis studieprogrammet scorer lavt på disse indikatorene kan man prøve flere ulike tiltak:

- Kan oppstarten av studiet organiseres på en annen måte? Bør man gjøre endringer i timeplan neste år?
- Har studieprogrammet en god balanse mellom faglig støtte og utfordring i programmets første emner?
- Kan man bruke studentaktive læringsformer i starten av studiet hvor studenten opplever seg inkludert og deltakende?

- Kan man knytte arbeidskrav eller annen aktivitet tidlig i studiet til en tenkt arbeidssituasjon som studiet utdanner til, og på den måten knytte fagstoffet opp mot formålet med utdanningen?

Ressurser

INNStart

INNStart arrangeres i forbindelse med studiestart, og er rettet mot nye studenter på års-, bachelor- og masternivå. Hensikten er at nye studenter skal bli kjent med sitt studium, sine medstudenter, studieprogramleder og fagansatte. Studentene skal også bli kjent med og trygg på praktiske forhold ved studiestedet og universitet generelt.

Det er obligatorisk for studentene å delta på INNStart. Det er viktig for universitet at studentene får denne sosiale introduksjonen i en faglig ramme før Fadderuka gradvis overtar mot slutten av oppstartsukene.

Studieprogramleder har ansvar for gjennomføring av INNStart på sitt studieprogram.

Studiestartsundersøkelsen har egne spørsmål i tilknytning til INNStart:

Universitet har skrevet en [egen artikkel på Innafor](#) med tips til hvordan du kan legge opp INNstart for ditt studieprogram.

- Jeg fikk mulighet til å bli kjent med mine medstudenter under INNStart/ studiestart for mitt studium.
- Jeg fikk en god innføring i studiets innhold og hva jeg skal lære (læringsmål) under INNStart/ studiestart for mitt studium
- Jeg fikk gode råd og tips om studieteknikk under INNStart/ studiestart for mitt studium.
- Jeg fikk mulighet til å bli kjent med fagansatte under INNStart/ studiestart for mitt studium.

Fadderuka

Fadderuka er studentenes egen velkomsthilsen til nye studenter. I Fadderuka får nye studenter mulighet til å bli kjent med andre studenter, universitet og lokalsamfunnet.

Det er viktig for universitet at studentene får mulighet til å utvikle relasjoner med andre studenter på sitt studieprogram. Derfor er det viktig at INNStart legges før Fadderuka og at studentene møter igjen sine medstudenter i Fadderuka og når studiet starter for alvor.

Ressurser

- Studiestartundersøkelsen har siden 2020 vært tilgjengelig i Tableau. Rapportene er også lagt ut i [PDF format på våre nettsider](#).
- INN er en del av Kompetansenettverk for studenters suksess i høyere utdanning. [Nettverket har en nettside med mange tips til arbeidet med studentenes første studieår.](#)

«Undervisning og studiearbeid» er selve kjernen i utdanningsvirksomheten vår. I seg selv berører det alle deler av vår virksomhet. Det knyttes også opp mot alle de andre kvalitetsområdene. Dette er også et kjerneområde for det studienære kvalitetsarbeidet.

Fordi K3 er så sentralt og har så mange fasetter, blir det også krevende å arbeide systematisk med dette kvalitetsområdet. Vi har derfor valgt en inngang til arbeidet som også sier noe om hva vi tenker er kvalitativ god læring. I målet for kvalitetsområde heter det:

«Studentene skal utvikle gode strategier for å tilegne seg ny kunnskap.»

Målet handler mer om «hvordan» vi lærer, enn «hva» vi lærer. Det betyr ikke at det faglige innholdet ikke er viktig. Det faglige innholdet er viktig og skal holde et høyt nivå. Samtidig er det slik at faglig forskningsbasert innhold er i stadig utvikling. Det man lærer i dag kan være gammelt nytt om noen år.

Det faglige innholdet er også fagspesifikt og det kan

være vanskelig å utforme delmål sentralt som kan ha betydning for alle utdanninger.

Utvikling av gode strategier for læring er derimot i større grad løst fra fagspesifikk kunnskap, og representerer generisk kunnskap som man vil ha nytte av over tid. Med andre ord: læringens form er aktuell på tvers av våre utdanninger. Utvikler du gode strategier for læring vil det følge deg gjennom hele livet.

Alle utvikler læringsstrategier, uansett. Dette kvalitetsområdet har som formål å stimulere til å utvikle gode læringsstrategier.

Roller og dialog

Fordi kvalitetsområdet er så sentralt er det også flere ulike aktører i universitet som er involvert. Det er derfor viktig at studieprogramleder står i en dialog og samarbeid med disse aktørene:

- Fagmiljø
- Studieadministrasjon
- Bibliotek
- Studenter

Representanter fra fagmiljø, studieadministrasjon og studenter møtes i studieprogramutvalg. Bibliotek krever et særskilt initiativ.

1. Studentene skal være aktive deltagere i et læringsfellesskap med studentaktive læringsformer hvor studentene inviteres til å være med å forme læringsprosessen.
2. Studentene skal inviteres inn i det akademiske fellesskapet og i FoU-virksomheten rundt utdanningene.
3. Undervisningen skal motivere studentene for læring.
4. Studentenes tidsbruk skal være tilpasset studiets egenart.
5. Studentene skal få god tilbakemelding og oppfølging i læringsarbeidet.
6. Studentene skal oppøves i akademisk redelighet og utvikle ferdigheter i å søke, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff i sine faglige arbeider på en etisk reflektert måte.
7. Studentene skal oppøves i å følge aktuelt lovverk, retningslinjer og allment aksepterte normer for personvern og datahåndtering.
8. Universitetsbiblioteket skal støtte studentene i læringsarbeidet.
9. Universitet skal veilede studentene i valg av riktig studium.
10. Universitet skal gi god veiledning til studenter og ansatte om sine systemer og studieprogrammer.

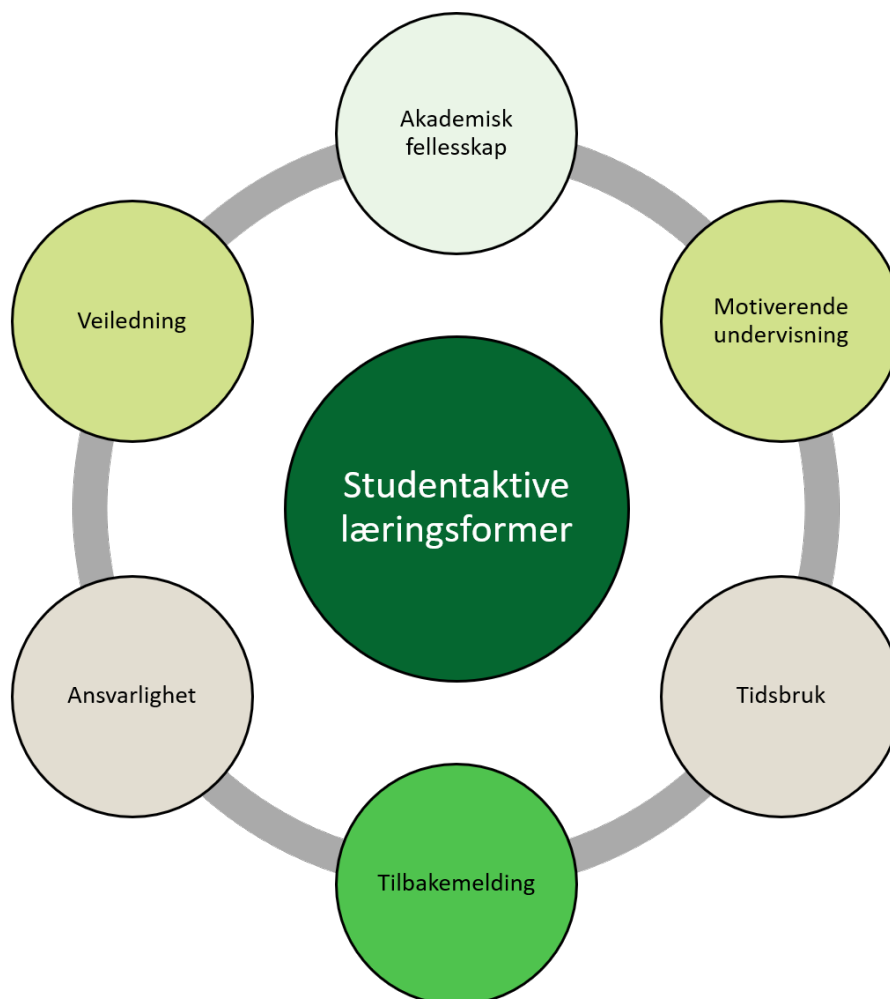
Studentene skal utvikle gode strategier for å tilegne seg ny kunnskap.

K3

3 Figuren viser mål og delmål for kvalitetsområde 3

Modell for arbeidet

Universitet har utviklet en modell som anvender noen nøkkelord for å peke på hvordan de ulike delmålene er tenkt å stimulere utvikling av læringsstrategier.

4 Figuren viser hvordan de ulike delmålene sammen er tenkt å bygge opp under studentaktive læringsformer og dermed stimulere til utvikling av gode læringsstrategier

Nedenfor går vi igjennom hvert av disse nøkkelordene med sine delmål. Siden antall delmål er mange, vil vi nøye oss med kortfattede beskrivelser og henvisninger til relevante indikatorer.

Studentaktive læringsformer

Delmål: Studentene skal være aktive deltagere i et læringsfellesskap med studentaktive læringsformer hvor studentene inviteres til å være med å forme læringsprosessen.

Dette delmålet er nevnt først av en god grunn. Studentaktive læringsformer er viktig for læring og representerer en tilnærming universitet vil løfte høyt. En [NOKUT-rapport fra 2019](#) påpeker at det ser ut som om fullføringsgraden øker betraktelig med studentaktive læringsformer. På mange måter kan man si at de neste delmålene underbygger dette første delmålet.

Alle studieprogram bør stille seg spørsmål om hvordan studentene best lærer, og noen sentrale aspekter ved studentaktive læringsformer bør være med i denne vurderingen:

- Får studentene en tydelig oversikt over forventninger og innhold i emnet?
- Gis studentene tilstrekkelig autonomi?
- Gis studentene tilstrekkelig utfordring?
- Gis studentene tilstrekkelig støtte?
- Synliggjøres arbeidskravene som «viktige» og «reelle» (tilstrekkelig nær arbeidslivets arbeidsformer)?
- Hvordan møter studiet en differensiert studentgruppe?

Disse og flere spørsmål vil være sentrale tema som følger den kontinuerlige pedagogiske tilretteleggingen av studieprogrammet. En gang imellom kan det være nyttig å skrive ned den vurderingen som er gjort i studieprogramleders rapport.

Som spørsmålsrekken viser, vil flere av de neste delmålene dreie seg om noen av disse temaene. Under dette delmålet har vi likevel noen relevante indikatorer:

- Jeg fikk tidlig i studiet en innføring i studiets innhold og hva jeg skal lære (læringsmål) (Studiestartundersøkelsen)

Studiebarometeret har også noen relevante indikatorer. Studentene blir bedt om å vurdere:

- Forventninger (De faglig ansattes forventning til studenten på ulike områder)
- Medvirkning (Studentene har mulighet for å gi innspill på innhold og opplegg i studieprogrammet)
- Eget læringsutbytte (Hvor tilfreds er du med eget læringsutbytte hittil i studiet? Her er det mange underspørsmål som peker på ulike deler av dette læringsutbyttet)

Det er et variert sett av tiltak man kan bruke hvis man scorer lavt på disse indikatorene. Vi vil nøye oss med å henvise til INNSIKT på Innafor som har samlet mange tips under paraplyen [studentaktivisering](#).

Husk også at jo flere undervisere som praktiserer studentaktive læringsformer, jo bedre bygger det en felles pedagogisk plattform som vil være med å prege studentenes arbeidsmåter også etter studiet. Samtidig er det også slik at man ikke kan forvente utslag på Studiebarometeret før flere av oss drar i lag.

Motiverende undervisning

Delmål: Undervisningen skal motivere studentene for læring

Motivasjon er en viktig grunnbestanddel i all læring. I vårt kvalitetssystem søker vi å følge hvordan motivasjonen utvikler seg gjennom studieløpet. Studiebarometeret har over lengre tid hatt relevante indikatorer. Studiestartundersøkelsen har fra 2020 et eget spørsmål om motivasjon. Denne indikatoren er allerede nevnt under K2:

- Den faglige aktiviteten har motivert meg til innsats

Her trekker vi den fram fordi den kan sammenlignes med Studiebarometerets spørsmål:

- Spørsmål under «Studieprogrammets evne til å inspirere» (spesielt: I hvilken grad mener du at studieprogrammet bidrar til din motivasjon for studieinnsats)
- Spørsmål under «eget engasjement» (Jeg er motivert for studieinnsats)

Har det skjedd en utvikling fra Studiestartundersøkelsen til Studiebarometeret? Studentene har nå fått erfaring gjennom et helt studieår. Er motivasjonen for å studere svekket? Motivasjon er et mangesidig begrep, og det er ikke uten videre slik at vi kan si at endret motivasjon skyldes studieprogrammet. Samtidig er en endring i motivasjon et godt grunnlag for en prat med studentene for å få endringen avkreftet eller bekreftet og søke å peke på faktorer som har påvirket motivasjonen.

Når vi gjør tiltak er det ikke sikkert at tiltakene gjelder alle studenter på programmet. Hvis du ser en negativ utvikling hos ett kull, så er det viktig å se om det har skjedd noe nytt med dem sammenlignet med tidligere kull. Tiltaket du gjør bør være spisset mot den utfordringen du ser. Kan du ta en prat med noen utvalgte studenter i kullet og høre om de kjenner seg igjen? Har emneansvarlige sett noen endringer? Er det noen endringer som kan gjøres som kan gi økt motivasjon?

- Hvordan legges for eksempel undervisningen opp fremover?
- Midt i studieløpet kan man oppleve seg langt fra både start og mål. Hva kan gjøres for å vise arbeidslivsrelevans?
- Hva kan gjøres for å vise utviklingen studentene har gått igjennom?
- Kan studentene ta et nytt steg som gir høyere grad av autonomi?

Neste spørsmål blir om dette er en utvikling du ikke bare ser for ett kull, men som innebærer behov for tiltak for alle kull på studieprogrammet.

Generelt er det vanskelig å arbeide med motivasjon. En tommelfingerregel er at studentene mest sannsynlig selv vet noe om hva som motiverer dem.

Akademisk fellesskap

Delmål: Studentene skal inviteres inn i det akademiske fellesskapet og i FoU virksomheten rundt utdanningene.

Delmålet er todelt og støtter på ulikt vis læringsprosessen:

- Tilhørighet er viktig, og vi tror at studenter som blir sett og inkludert i et fagfellesskap lettere ser viktigheten av tematikken de arbeider med.
- Utdanningen skal være forskningsbasert og en del av dette handler om å få innblikk i den forskningen som faktisk gjøres lokalt i tilknytning til fagfeltet.

Dermed blir det viktig å spørre seg om forutsetningene er tilstede:

- Finnes det forskningsprosjekt tilknyttet fagmiljøet hvor studenter kan bidra eller observere?
- Finnes det arenaer som skaper interaksjon mellom fagmiljø og studentmiljø?
- Gis det eksempler fra konkrete forskningsprosjekt i undervisningen?

Man må uansett spørre seg om hva det vil si å være inkludert i et akademisk fellesskap:

- Betingelser det at man selv får erfaring med FoU virksomhet?

- Betinget det et godt miljø mellom studenter og faglig ansatte?
- Betinget det en form for "jevnbyrdighet" mellom student og faglig ansatt som åpner for faglig diskusjon?

Det er antagelig slik at man i de fleste tilfeller vil si at det ikke bare finnes ett svar. Det er snarere snakk om en gradering hvor studenten gjennom studiet opparbeider seg gradvis større forutsetninger for å kunne delta i et slikt akademisk fellesskap.

Vi vil likevel understreke at det finnes måter å dra studentene inn i det akademisk fellesskap gjennom hele studiet:

- Forskningsintegritet og etikk er en grunnleggende del av det akademiske fellesskapet som med fordel kan trekkes inn tidlig i studiene. Dette har også relevans for delmålet om akademisk redelighet nedenfor. Vi tror det er viktig å understreke at akademisk redelighet er et område hvor vi alle stiller likt, fra student til professor.
- Man kan introdusere studentene for faglig pågående debatter. Dette kan være tematikk som studentene kan ha noe kjennskap til. Gjennom studiet vil studenten sannsynligvis øke sin kjennskap og man kan forutsette en mer innsiktsfull debatt. Men forventningene om hva studenten skal bidra med, legges i starten av studiet.
- Fagmiljøet bak utdanningene kan arrangere workshops, seminarer og konferanser som ikke er en del av ordinær undervisning. Noen av disse vil kunne være åpne slik at studenter kan inviteres med.
- Prøveforelesninger og disputaser på ph.d.-utdanningene er åpne og kan være mulig for studenter å følge (særlig på masternivå)..

Det finnes kvantitative indikatorer fra Studiebarometeret som kan ha relevans for tematikken. De vil belyse hvordan studentene oppfatter det akademiske fellesskapet:

- Under vurdering av eget læringsutbytte (Egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid)
- Under vurdering av faglig og sosialt miljø: (Miljøet mellom studentene og de faglig ansatte på studieprogrammet)
- Under omfang av vurdering og tilbakemelding: (Diskutert faglige problemstillinger med faglig ansatte)

Vi vil anbefale at man ser studentenes respons opp mot forutsetningene man kjenner til og de eventuelle tiltakene man har iverksatt.

Veiledning

Delmål: Universitet skal veilede studentene i valg av riktig studium.

Det er flere aktører i universitet som bidrar i å legge til rette for læring i studieprogrammet. En viktig forutsetning for studenten er å få riktig og god veiledning om studietilbudet. Dette må skje i nært samarbeid mellom studieadministrasjon og fagmiljø. Studieveiledning kan deles mellom studieprogramleder og studieveileder. Studieveiledning kan også delegeres til studieveiledere, men det krever at studieveileder har godt innsikt i studieprogrammet. Det krever også at studieveileder vet hvem som kan uttale seg mer utdypende om faglige forhold. Studieveileder må også ha tilstrekkelig oversikt over studieporteføljen totalt sett til eventuelt å kunne peke på andre studieprogram.

Universitet har ikke utviklet egne indikatorer for dette delmålet, men studieprogramleder kan arbeide med tematikken ved å spørre seg:

- Hvor stor andel av våre studenter mottar studieveiledning?
- Er rollefordelingen internt med hensyn til studieveiledning tilstrekkelig avklart?
- Hvor stor andel av våre studenter skifter studieprogram i løpet av studietiden?

Med hensyn til det siste spørsmålet går det an å finne tall for dette i Tableau (se Tableauverksted under overskriften Ressurser nedenfor).

Delmål: Universitet skal gi god veiledning til studenter og ansatte i forhold til sine systemer og studieprogrammer:

Mens det forrige delmålet gjaldt veiledning om studieprogrammet som sådan og gjerne skjer i starten av studiet, så gjelder dette delmålet den veiledningen som skjer med hensyn til valg som skal gjøres i løpet av studiet. Ofte er det studieveileder som står for denne veiledningen. Det er svært mange slik valg som er med å skape rammen rundt studiet:

- Hvilke valgbare emner passer sammen i et studieløp.
- Hva er klokt å gjøre hvis man kommer etter i studieløpet? Er det noen emner man må passe på å ta for ikke å sakke ytterligere akterut?
- Hva er studentens rettigheter og plikter i henhold til forskrift?
- Hva med permisjoner?

Studiebarometeret har spørsmål under organisering av studieprogrammet som kan ha relevans for delmålet. Hvor tilfreds er du med:

- tilgjengeligheten på informasjon om studieprogrammet
- kvaliteten på informasjonen om studieprogrammet
- den administrative tilretteleggingen av studieprogrammet (timeplan, studieplan, etc.)

Tilbakemelding

Delmål: Studentene skal få god tilbakemelding og oppfølging i læringsarbeidet.

Å få tilbakemelding er en sentral del av en lærende prosess. For universitet er det viktig at tilbakemelding fungerer som oppfølging av studenten i læringsarbeidet. Det innebærer at tilbakemeldingen er individuell og i størst mulig grad skaper forutsetning for en videre læringsprosess.

Studiebarometeret har flere spørsmål om tilbakemelding og veiledning som kan gi et bilde av tilstanden ved studieprogrammet.

Undersøkelsen inneholder ett sett av spørsmål som sier noe om omfanget av tilbakemelding og veiledning. Denne delen av undersøkelsen er først og fremst interessant når man kjenner til det faktiske omfanget av tilbakemelding og veiledning i studieprogrammet. Studiebarometeret sier noe om studentenes opplevelse av omfanget. Man bør også være oppmerksom på at resultatet er annerledes her enn på andre hovedområder. Det kan tenkes at antall skriftlige tilbakemeldinger er i

henhold til krav på studieprogrammet selv om resultatet ser svakt ut og kommer ut med rød eller oransje farge.

Da er det lettere å forholde seg til hovedområdet Tilbakemelding og veiledning som også er en primær indikator i studieprogramleders rapport. Dette hovedområdet har følgende spørsmålsbatteri:

Hvor tilfreds er du med følgende:

- Antall tilbakemeldinger du får fra faglig ansatte på arbeidet ditt
- De faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet ditt
- Medstudenters evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet ditt
- Faglig veiledning og diskusjoner med faglig ansatte

Her peker man altså på antall og kvalitet på tilbakemeldingene, tilbakemeldinger fra medstudenter og mer generell faglig veiledning og diskusjon. Hovedområdet kommer også opp med et generert resultat for alle underspørsmål. Resultatene på dette hovedområde kan gi grunnlag for samtale med studentene, enten individuelt, i fokusgrupper eller i studieprogramutvalg. Dette er også et relevant tema for fagmiljøet tilknyttet utdanningen. Hvordan gir vi tilbakemelding?

Relevante spørsmål som kan danne utgangspunkt for tiltak kan være:

- Hvordan brukes tilbakemelding på ditt studieprogram (arbeidskrav og eksamen)?
- Gis det muntlig tilbakemelding?
- Gis tilbakemelding kun som en karakter, eller følger det med en skriftlig konkretisering?
- Gis det i tilbakemeldingen eksempler på hva som bør forbedres?

Tidsbruk

Delmål: Studentenes tidsbruk skal være tilpasset studiets egenart.

Dette delmålet er ett av tre som retter søkelyset på studentenes bidrag i læringen (Studentaktive læringsformer, tidsbruk og ansvarlighet). Ett studium er en investering fra studentenes side og det vil kreve at man setter av tilstrekkelig tid.

Studentens tidsbruk er en del av nasjonale styringsparametre (frem til 2023) og vil derfor ofte bli trukket frem.

I Studiebarometeret er det et eget hovedområde om tidsbruk på faglige aktiviteter og betalt arbeid. Tidsbruken fordeler seg på:

- Læringsaktiviteter organisert av institusjonen (inkludert all undervisning og veiledning, samt praksis hvis relevant)
- Egenstudier (lese pensum, gjøre oppgaver, delta i kollokvier og annet gruppearbeid, etc.)
- Betalt arbeid

Det er flere måter å tenke på hvor mye tid som er normalt å bruke på sine studier. Dette vil antagelig variere noe fra studium til studium og det vil i hvert fall variere fra student til student. I henhold til NOKUTs studietilsynsforskrift forventes det at heltidsstudenter bruker mellom 1500 og 1800 timer

per studieår (for heltidsstudier med 60 studiepoeng per år). INN har lagt seg på en 'norm' på 40t/uke arbeidstimer uten at dette er spesifisert noe sted. Det betyr 1600 timer per år.

Tallene fra Studiebarometeret er en indikator på hvor mye studentene opplever at de bruker av tid på sine studier. Avviker dette tallet fra 'normtallet' er det grunnlag for å vurdere tiltak for å øke tidsbruk på organiserte læringsaktiviteter og egenstudier.

Når man vurderer dette, er det viktig å tenke på hvilken arbeidsform dette studiet har:

- Er dette et samlingsbasert studium eller et nettbasert studium? I så tilfelle har man antagelig forutsatt en større andel egenstudier. Hvordan kan man i så tilfelle inspirere til mer egenstudier?
- Er det på den annen side et studium som forutsetter mye organisert læringsaktivitet, bør man forvente nettopp dette. Hvis tallene fra Studiebarometeret avviker kan man stille seg spørsmål om vi organiserer studiet slik vi har planlagt?

Nå er det slik at vi som regel besvarer slike spørreundersøkelser med den siste tiden friskt i minne. Det kan bety at en periode med mindre undervisningsaktivitet i forkant gir lavere estimert tidsbruk. Bruk derfor gjerne en fokusgruppe og be dem forklare hvordan de forstår organisert læringsaktivitet og egenstudier, og be dem utdype hvordan de opplever studiet.

Så er det slik at studentaktive læringsformer i hvert fall i utgangspunktet engasjerer studentene og vil gi høyere tidsbruk.

Ansvarlighet

Delmål: Studentene skal oppøves i akademisk redelighet og utvikle ferdigheter i å søke, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff i sine faglige arbeider på en etisk reflektert måte.

Dette er et delmål hvor biblioteket har tatt ansvar for å arrangere kurs i referanseteknikk og har utformet en ressurside om å skrive oppgave og referere. Skal studenten oppøves i akademisk redelighet må det likevel skje i samarbeid med fagmiljøet tilknyttet det enkelte studieprogram.

Det er ikke utformet kvantitative indikatorer på dette feltet, men årsrapport for klagenemd, som er ett av vedleggene til Kvalitetsrapport for utdanning gir antall fuskesaker i universitet per år. Som studieprogramleder bør du ha en viss oversikt over eventuelle saker fra ditt studieprogram.

Det er naturlig at man på studieprogramnivå har fokus på to aspekter:

- Hvordan fungerer bibliotekets ressurser og tilbud inn i studieprogrammets undervisning?
- Anvendes referanseteknikk på en felles måte på tvers av studieprogrammet?

Relevante spørsmål som kan danne utgangspunkt for tiltak kan være:

- Bibliotekets kurs i referanseteknikk er tenkt å fungere sammen med et arbeidskrav i et emne tidlig i studiet hvor studentens bruk av referanser vurderes. Er dette gjennomført?
- Hvordan følges dette arbeidskravet opp? Har man for eksempel arbeidskrav underveis i studiet som har tilsvarende krav?

- Er det de samme regler for referanser som brukes på studieprogrammet som dem som presenteres i bibliotekets kurs om referanseteknikk?
- Er bruken av referanser konsekvent i fagmiljøet tilknyttet utdanningen?

K4 Studentenes læringsutbytte

Kvalitetsområde 4 er siste del av studentenes prosess fra studiestart til kvalifikasjon. I K4 retter vi blikket mot rammene rundt læringens utbytte.

Rammene rundt læringen handler om hva man skal lære (læringsutbyttebeskrivelser), om hvordan man skal vise hva man har lært (vurdering) og at læringen skjer på en effektiv måte for både student og institusjon. Kvalitetsområdets delmål peker mot dette og vi skal se litt på hva dette innebærer og hvordan vi kan følge opp disse delmålene på en god måte når vi rapporterer.

De ulike delmålene listes ikke i prioritert rekkefølge, men som du vil se av forklaringene til hvert delmål så er det tre første mer generelle, mens de tre siste er konkrete målsetninger det er viktig for INN å følge

- Høgskolen skal ha god gjennomstrømming på studier i alle tre sykluser.
- Læringsutbyttebeskrivelsene skal være dekkende og relevante, og styrende for studentenes sluttkompetanse.
- Høgskolen skal ha høy kvalitet i vurderingsarbeidet.
- Høgskolen skal informere tydelig om frister
- Høgskolen skal gi god informasjon om vurderingsordningene.
- Høgskolen skal tidlig ta initiativ i forhold til studenter som blir hengende etter i sine studieløp

Høgskolen skal tilby utdanning med effektiv gjennomføring og godt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser og undervisning, veiledning og vurdering.

K4

5 Figuren viser mål og delmål for kvalitetsområde 4.

opp og som sier noe om hvordan vi som institusjon skal fremstå. I tilknytning til de ulike delmålene, peker vi på mulige spørsmål man kan stille når man arbeider med situasjonsbeskrivelsen. Vi peker også på aktuelle indikatorer man kan følge for å spore utvikling. Vi nevner gjennomstrømming først. Når du arbeider med gjennomstrømming, vil du snart se at de andre delmålene kan ha betydning for å øke gjennomstrømming.

Gjennomstrømming

Delmål: Universitet skal ha god gjennomstrømming på studier i alle tre sykluser.

God gjennomstrømming peker ofte på ønske om at en stor andel av studentene skal fullføre sitt studium til normert tid. Men er dette nødvendigvis god kvalitet?

Gjennomstrømming er først og fremst et symptom på noe annet (listen er ikke uttømmende):

- Det kan peke mot at inntakskvaliteten ikke er god nok. Studenter som tas opp til studiet har ikke nødvendig kompetanse for å gjennomføre studiet (K2).
- Det kan bety at studentene ikke bruker tilstrekkelig tid på studiet (K3).
- Det kan bety at undervisningen og veiledningen er mangelfull eller at vurderingsordningene ikke er adekvate (K1 (kompetanse i stab) K4 (høy strykporsent i enkelte emner)).

100% gjennomstrømming er bare et godt resultat hvis alle som blir tatt opp er høyt motivert, har realistiske forventninger både til studium og arbeidsliv og har de grunnleggende forutsetningene som skal til for å oppleve faglig mestring. De må heller ikke ha et ønske om å få barn i studietiden, eller pådra seg alvorlig sykdom (permisjon innebærer at gjennomstrømmingstallet endres). Det blir også et problem hvis studenten får tilbud om jobb. 100% gjennomstrømming vil derfor aldri være et uttrykt mål for universitet.

Fordi det er vanskelig å fastsette hva god gjennomstrømming er, havner vi ofte på gjennomsnittstall for alle høyre utdanningsinstitusjoner. Det kan være greit, særlig på overordnet nivå, men siden tallet bare er et symptom på noe annet, ønsker vi at du skal stille noen andre spørsmål:

- Er det avvik i forhold til gjennomsnittet? Hvorfor er det slik? Er det andre indikatorer som kan hjelpe deg å svare på dette? Er det noe ved emneevalueringer som kan peke på utfordringer? Kan kandidatundersøkelser gi deg noen svar?
- Ser du endringer fra år til annet? Har det skjedd noe som gjør at man bør gjøre tiltak for nye kull?
- Ser du noen mønster i når studentene blir ferdige med sitt studium? Skjer det neste semester, eller etter ett år?
- Når skjer egentlig frafallet fra studiet? Er det i løpet av første semester? Kanskje mellom år 1 og år 2? Eller er det for eksempel i masterstudier når studentene skal begynne med sin masteroppgave?

Et problem ved gjennomstrømmingen er at når du har fasiten, så er det stort sett for sent for dette kullet. De fleste har allerede sluttet. Det er klart at man kan følge opp særskilt dem som fremdeles er registrert som aktive studenter etter at normert tid er tilbakelagt. Dette er særlig et aktuelt tiltak når studiet fremdeles har mange aktive studenter og få har falt fra.

Dette delmålet er derfor indirekte en oppfordring til å være proaktiv gjennom studiet. Siden gjennomstrømming er et symptom på noe annet vil innsatsen du gjør på andre kvalitetsområder forhåpentligvis bære frukter. Her har vi valgt å liste to momenter fra K4 som kan ha følge for gjennomføring.

Følg med på strykprosenten i enkeltemner:

- Er det noen emner som har høyere strykprosent enn andre? Hvorfor er det slik? Bør man gjøre særskilte tiltak for dette emnet?
- Hvordan organiseres kontinuasjon? Gir dette ekstra arbeidspress i en avgjørende periode? Kan dette lede til at studenten hindres i normal progresjon?

Arbeid med forventningene til hva studiet skal være og hvordan dette relaterer til læringsutbyttebeskrivelser:

- Er det samsvar mellom studenter og underviseres forventning?
- Hvordan forholder dette seg til læringsutbyttebeskrivelsene?

Læringsutbyttebeskrivelser

Delmål: Læringsutbyttebeskrivelsene skal være dekkende og relevante, og styrende for studentenes sluttkompetanse.

Mens gjennomstrømming er en følge av gjennomføringen av studiet, er læringsutbyttebeskrivelsene det formelle grunnlaget for studiet. Dette delmålet har få kvantitative indikatorer og forutsetter en kvalitativ vurdering. Læringsutbyttebeskrivelsene forholder seg til Studietilsynsforskriften § 2-2 (se under overskriften "Ressurser" nedenfor).

Utvikling av læringsutbyttebeskrivelser kan forstås som en kontinuerlig prosess fordi:

- Forskningen utvikler seg
- Samfunn og arbeidsliv utvikler seg
- Muligheten for utveksling endrer seg
- Andre studier utvikler seg

Det er derfor naturlig at dette er en pågående diskusjon i fagmiljøet bak utdanningene.

Studiebarometeret har en indikator som kan si noe om studentenes mening om sammensetningen av studiet. Studentene blir bedt om å fortelle hvor tilfreds de er med «Den faglige sammenhengen mellom emnene i studieprogrammet». Studiebarometeret har også spørsmål som gir studenten mulighet til å vurdere tilfredshet med noen generiske læringsutbytter. Noen av disse kan være viktige i ditt studieprogram.

Så er det slik at selve gjennomføringen av studieplanen, for å oppnå læringsutbyttene, vurderes under andre kvalitetsområder.

Vurderingsarbeidet

Delmål: Universitet skal ha høy kvalitet i vurderingsarbeidet.

Dette innebærer at vurderingen skal være på nivå med det som er vanlig innen fagfeltet og den skal være transparent slik at studenter og sensorer forstår vurderingen. Det er alltid en målsetting at vurderingen skal hjelpe studenten i læringsarbeidet.

Den tradisjonelle måten å sikre at vurderingen er sammenlignbare med hva som er vanlig andre steder, er å forelegge eksamen for ekstern sensur. I Forskrift om opptak, studier og eksamen ved INN heter det i § 7-2 Sensorordninger andre ledd at «Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene.»

Ekstern sensur er derfor en anledning til å sjekke, ikke bare faglig nivå i studentkullet, men også hvordan vurderingsordningen treffer læringsutbyttene i emnet.

- Er det gjennomført ekstern sensur som kan være nyttig å drøfte i fagfellesskapet?
- Har vi fått tilbakemeldinger som gjør at man bør revurdere læringsutbyttebeskrivelser, undervisning eller sensorveiledninger?

Alle eksamener skal ha en sensorveiledning. Du finner mer om bakgrunnen for sensorveiledning spesielt og eksamen generelt i en samleartikkel på [Innsikt](#).

Det vil være interessant for deg som studieprogramleder å vite hvordan sensorveiledninger brukes på ditt studieprogram:

- Har alle eksamener en egen sensorveiledning?
- Er det tydelig ut fra sensorveiledningen hva som forventes av besvarelsen?
- Hvordan forholder sensorveiledningen seg til læringsutbyttebeskrivelsene?
- Hvordan brukes den av sensor?
- Får studentene tilgang på sensorveiledning når karakteren er fastsatt?
- Brukes sensorveiledningene i læringsarbeidet?

Det er ikke slik at det forventes at studieprogramleders rapport skal inneholde et avsnitt om sensorveiledning. Men det er slik at arbeid med sensorveiledning kan være et aktuelt tiltak ved høy strykprosent eller mange klager.

Studiebarometeret har flere spørsmål som kan si noe om hvordan studentene oppfatter gjennomføringen av vurderingen og innholdet i den tilbakemeldingen de får på arbeidskrav og evalueringer:

- Vurderingsformer er et eget hovedområde i Studiebarometeret med fire underspørsmål som beveger seg fra hvorvidt prøvingsformene treffer pensum og dermed læringsutbyttebeskrivelsene, via tydelige kriterier for vurderingen til i hvilken grad vurderingen har gitt faglig utvikling (læring).
- Ett annet hovedområde er studentenes tilfredshet med tilbakemelding og veiledning.
- Til slutt sier Studiebarometeret noe om hvordan studentenes oppfatter omfanget av tilbakemelding og veiledning.

Studentenes tilbakemelding kan gi grunnlag for tiltak, for eksempel med hensyn til hvordan man bruker sensorveiledning i undervisningsarbeidet.

Emneevalueringer kan også brukes for å få tilbakemelding fra studentene på vurdering og tilbakemelding i emnet.

God informasjon om vurderingsordningene og tydelige frister

Delmål: Universitet skal informere tydelig om frister

Delmål: Universitet skal gi god informasjon om vurderingsordningene.

Det er viktig for universitet at våre studenter har en forutsigbar studiehverdag. Vi tror at dette skaper ro i læringsarbeidet og legger til rette for at studenten kan arbeide målrettet med studiet.

Vi har ingen spesifikke indikatorer som kan måle hvorvidt dette arbeidet går bra. Indirekte kan man likevel til en viss grad bruke følgende underspørsmål til hovedindeksen organisering i Studiebarometeret:

- Tilgjengeligheten på informasjon om studieprogrammet
- Kvaliteten på informasjonen om studieprogrammet

Det er uansett anbefalt å bruke dialogbaserte tilbakemeldinger i undervisningssituasjon, studieprogramutvalg eller i andre settinger som kan gi mer spesifikk informasjon om hvordan kommunikasjonen oppfattes av studentene. Det er også viktig å involvere studieadministrasjonen som mange steder har en sentral rolle i dette arbeidet.

Studenter som blir hengende etter i sine studieløp

Delmål: Universitet skal tidlig ta initiativ i forhold til studenter som blir hengende etter i sine studieløp.

Studenter som havner for langt etter i sin progresjon har stor sjanse for frafall. Delmålet er med fordi universitet ønsker å løfte målsettingen om å være proaktiv i sin tilnærming til studenter som er ferd

med å falle utenfor. Vi viser her til punktet om gjennomstrømming over som gir eksempler på hvordan man kan arbeide med denne problemstillingen.

Formelle krav til studiet

Når du arbeider med rapporten, er det nyttig å ta et sideblikk til Studietilsynsforskriften.

Tilfredsstiller ditt studieprogram kravene i forskriften?

§ 2-2. Krav til studietilbudet

- (1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.
- (2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.
- (3) Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.
- (4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.
- (5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.
- (6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.
- (7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.
- (8) Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.
- (9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

K5 Studentenes læringsmiljø

Læringsmiljøet er en forutsetning for den læringen som finner sted. En student som trives faglig og sosialt vil antagelig få et økt læringsutbytte. Samtidig er læringsmiljø en kompleks størrelse hvor mange bidrar.

Kvalitetsområde 5 har seks delmål. Det er kun to av disse hvor studieprogramleder har et ansvar på studieprogramnivå. Det er likevel slik at studieprogramleder vil merke konsekvensen av måloppnåelsen på de andre delmålene også. For å lette inngangen til arbeidet med dette kvalitetsområdet har vi derfor valgt å tydeliggjøre rollefordelingen i universitet.

- Høgskolens fysiske omgivelser skal være utformet slik at de legger til rette for gode og inkluderende læringsprosesser for alle.
- Høgskolens infrastruktur og undervisning skal være universelt utformet.
- Undervisningen skal organiseres planmessig og danne en hensiktsmessig ramme for studentens læring.
- Høgskolen skal ha et velfungerende system for tilbakemelding og studentmedvirkning.
- Høgskolen skal ha et godt faglig og sosialt læringsmiljø.
- Høgskolen skal følge opp psykososiale forhold med relevans for læringsmiljøet.

Høgskolen skal ha et godt læringsmiljø.

K5

6 Figuren viser mål og delmål for kvalitetsområde 5.

Rollefordeling

Delmål: Universitets fysiske omgivelser skal være utformet slik at de legger til rette for gode og inkluderende læringsprosesser for alle.

Digitalisering og infrastruktur (DIGIN) har ansvar for universitets fysiske omgivelser.

Universitets infrastruktur og undervisning skal være universelt utformet.

DIGIN har her et sentralt ansvar, både i tilknytning til fysisk infrastruktur og digitale læringsprogrammer.

Studieprogramleder har ansvar for at undervisningsmateriell (PowerPoints ol.) på studieprogrammet er universelt utformet.

Delmål: Undervisningen skal organiseres planmessig og danne en hensiktsmessig ramme for studentens læring.

Dette er studieprogramleders særskilte ansvar

Delmål: Universitet skal ha et velfungerende system for tilbakemelding og studentmedvirkning.

Si-i-fra ordningen er en viktig del av dette. Denne ordningen administreres av HR, men avvikene håndteres i linjen, dvs der problemet er meldt inn, med involvering av nærmeste leder. I de fleste saker som omhandler undervisning vil derfor studieprogramleder bli involvert.

Det er studieprogramleders ansvar å sørge for at valg av klassetillitsvalgte til studieprogramutvalget skjer. Studenttillitsvalgte til andre sentrale råd og utvalg i universitet rekrutteres studentpolitisk gjennom studentorganisasjonen StInn.

Delmål: Universitet skal ha et godt faglig og sosialt læringsmiljø

Dette er studieprogramleders særskilte ansvar

Delmål: Universitet skal følge opp psykososiale forhold med relevans for læringsmiljøet

Her har fakultetene et ansvar, men studieprogramleder vil fort merke følgene av avvik.

Mer om delmålene

Studieprogramleder vil merke følgene av svikt på de ulike delmålene uten at man selv har ansvar eller mulighet til å iverksette tiltak. Da er det naturlig at man melder dette som et behov i studieprogramleders rapport. Dette kan for eksempel dreie seg om utstyr og hjelpemidler man har behov for i undervisningen (Studiebarometeret har ett eget underspørsmål om dette). Andre delmål, som for eksempel psykososiale forhold, forutsetter en kontinuerlig dialog med sin nærmeste leder for å kunne bidra proaktivt.

Nedenfor peker vi på de delmålene hvor studieprogramleder har et særskilt ansvar fordi dette primært kan håndteres på studieprogramnivå. Det er viktig å understreke at et «særskilt ansvar» ikke betyr at man skal gjøre alt. Her må man beherske delegeringskunsten. At det står som særskilt ansvar handler om at dette er et tema det er naturlig å rapportere om.

Universell utforming

Delmål: Universitets infrastruktur og undervisning skal være universelt utformet.

Studieprogramleders ansvar begrenser seg her til undervisningen som skjer på studieprogrammet. Denne skal være universelt utformet. Det er naturlig at studieprogramleder informerer om kravet og trer støttende til med tilgjengelige ressurser. Det er den enkelte underviserens eget ansvar at den faktiske undervisningen er universelt utformet.

Studiebarometeret har ikke egne spørsmål med hensyn til universell utforming. Her er man derfor avhengig av dialog, både med studentene og fagmiljøet.

Det er flere ressurser du kan ha nytte av med hensyn til universell utforming:

- Studentene har sterke rettigheter når det gjelder tilrettelegging av studier. INN har en egen [nettside om tilrettelegging](#) som beskriver dette.
- Universitet har utviklet sitt eget [nettkurs i universell utforming](#). Her finner du informasjon om kurset og lenke til å gjennomføre kurset (krever tilgang på innafor.no).
- Seksjon for UH pedagogikk og kvalitet har på sine [INNSIKT](#) sider mange nyttige tips til universell utforming av undervisningsmaterieell.
- Vi vil også anbefale nettsiden [Universell.no](#) som gir mye god informasjon og konkrete tips.
- Du kan også [søke om støtte](#) til tiltak som for eksempel styrking av fagmiljøer som jobber med universell utforming i sine emner.

Delmål: Undervisningen skal organiseres planmessig og danne en hensiktsmessig ramme for studentens læring.

En viktig del av læringsmiljøet er knyttet til organisering av undervisning. Her har studieprogramleders et særskilte ansvar. Studieprogramleder har ikke personalansvar, men det forventes innspill til disponeringen av undervisningsressurser i studieprogrammet.

Fra kvalitetssystemet sin side er det først og fremst viktig at utdanningen er forutsigbar (undervisningen er organisert planmessig), og at organisering skal motiveres ut fra den læringsprosessen studenten skal gå gjennom. Organisering er dermed ikke bare en fordeling av personal og fysiske rom. Det handler vel så mye om at undervisningen skal gi støtte til læring på riktig tidspunkt i studieløpet.

Studiebarometeret har organiseringen av studieprogrammet som et eget hovedområde med følgende underspørsmål. Hvor tilfreds er du med:

- Tilgjengeligheten på informasjon om studieprogrammet
- Kvaliteten på informasjonen om studieprogrammet
- Den administrative tilretteleggingen av studieprogrammet (timeplan, studieplan, etc.)
- Den faglige sammenhengen mellom emnene i studieprogrammet

De tre første spørsmålene i Studiebarometeret handler altså om informasjon og administrativ tilrettelegging. Det kan dermed ha relevans for første del av delmålet (undervisningen skal organiseres planmessig). Det fjerde spørsmålet vil delvis ha relevans for andre del av delmålet (undervisningen skal danne en hensiktsmessig ramme for studentenes læring). Evaluering av denne delen vil nok likevel i stor grad kreve dialog med studentene.

Hvis studieprogrammet scorer lavt på disse spørsmålene kan følgende spørsmål være relevant for det videre arbeidet med tiltak:

- Følges interne frister for informasjon om studieprogrammet?
- Gjøres det ofte endringer i planene for gjennomføring av undervisning?
- Er beskrivelsene av studieprogrammet korrekt og lett forståelig?
- Har man en tydelig felles forståelse av den læringsprosessen studenten skal gå gjennom?
- Knytter man aktivt sammen ulike deler av studiet (undervisning, lesing av pensum og arbeidsoppgaver) og gis dette en tydelig og forståelig ramme?
- Er det slikt at studentene har fått de ressursene de trenger når de starter en eventuell praksisperiode?

Til slutt vil vi nevne at tydelig beskrivelse av hva man skal gå gjennom når man starter et studieløp er viktig. Her har studiestartundersøkelsen ett relevant spørsmål:

- Jeg fikk tidlig i studiet en innføring i studiets innhold og hva jeg skal lære (læringsmål)

Og:

- Jeg fikk en god innføring i studiets innhold og hva jeg skal lære (læringsmål) under INNStart/studiestart for mitt studium.

Vi tror at tydelig forventningsavklaring om studiets innhold bør sette studenten i stand til å bedre kunne forstå sin egen læringsprosess.

Tilbakemelding og studentmedvirkning

Delmål: Universitet skal ha et velfungerende system for tilbakemelding og studentmedvirkning.

Det er studieprogramleders ansvar å sørge for at valg av klassetillitsvalgte skjer. Som leder av studieprogramutvalget og som ansvarlig for at emneundersøkelser skjer i alle emner knyttet til studieprogrammet, har studieprogramleder også et ansvar for å fasilitere medvirkning.

Studieprogramutvalgenes møter er den viktigste medvirkningsarena for klassetillitsvalgte i kvalitetssystemet.

Studentmedvirkning skjer også gjennom studenttillitsvalgte som rekrutteres studentpolitisk gjennom studentorganisasjonen Stinn i universitets ulike sentrale utvalg og råd. Disse studentrepresentantene baserer sin informasjon blant annet på henvendelser fra de klassetillitsvalgte studentene.

Det er verd å merke seg at opplevelse av medvirkning ikke nødvendigvis er til stede selv om det er representasjon i alle råd og utvalg. Opplevelse av medvirkning er subjektiv og avhengig av at man ser at innspill leder fram. Siden det kun er et fåtall studenter som er tillitsvalgte kan veien fram mot at innspill leder frem være uklar og lang.

Studiebarometeret har medvirkning som et eget hovedområde. Normalt har dette hatt en tredeling:

- Studentene har mulighet for å gi innspill på innhold og opplegg i studieprogrammet (kun dette spørsmålet fra og med 2020)
- Studentenes innspill blir fulgt opp av institusjonen
- Det tilrettelegges for medvirkning gjennom studenttillitsvalgte, fagutvalg, studentparlament, etc.

Hvis studieprogrammet scorer lavt på disse indikatorene kan følgende spørsmål være relevant for det videre arbeidet med tiltak:

- Hvordan håndteres forslag og behov som fremkommer i emneevalueringer?
- Hvordan håndterer vi innspill fra studentene i studieprogramutvalg?
- Informerer vi godt om endringer som faktisk gjøres?
- Forklarer vi godt hvorfor vi eventuelt ikke tar innspill til følge?
- Vil studentene som meldte behovet faktisk se at innspillet leder til endring?

Studieprogramutvalg innehar i seg selv en ujevn maktstruktur hvor fagpersoner i utgangspunktet har en større oversikt over eventuelle standarder, fagtradisjoner og fagstoffet, enn det studentene har. Det er viktig at fagmiljøet er seg bevisst denne posisjonen for å unngå å hindre medvirkning.

Faglig og sosialt læringsmiljø

Delmål: Universitet skal ha et godt faglig og sosialt læringsmiljø

Studieprogrammet er det naturlige tilknytningspunktet for det faglige og sosiale læringsmiljø. Når vi snakker om det faglige og sosiale læringsmiljøet, deler vi mellom miljøet blant studentene og miljøet

mellom studentene og fagmiljøet. Forutsetningen for læringsmiljøet er naturligvis forskjellige i ulike undervisningsmodeller (fleksible studier (nettbasert/desentralisert), samlingsbasert eller studiestedbasert). Læringsmiljøet er likevel like viktig i alle undervisningsmodeller. Det er virkemidlene og formen det skjer på som vil være forskjellig.

Studiebarometeret har faglig og sosialt miljø som et eget hovedområde. Hvor tilfreds er du med:

- Det sosiale miljøet blant studentene på studieprogrammet
- Det faglige miljøet blant studentene på studieprogrammet
- Miljøet mellom studentene og de faglig ansatte på studieprogrammet

Studiestartundersøkelsen har også et spørsmål som har relevans for det faglige og sosiale læringsmiljøet:

- Jeg har blitt inkludert i et sosialt felleskap i tilknytning til studiet og/eller på studiested.

Før man gjør tiltak for å bedre det faglige og sosiale læringsmiljøet anbefaler vi å snakke med studentene (enten gjennom en fokusgruppe eller i studieprogramutvalget). Tiltak kan dreie seg om flere ulike forhold:

- Etablering av samhandlingsarenaer (for eksempel grupper, kollokvier mm)
- Alternative undervisningsmåter som sikrer at flere studenter opplever en god balanse mellom trygghet og utfordring.
- Tydeliggjøring av hensikten med ulike fora
- Etablering av samhandlingsregler ved diskusjoner

Ressurser

Studiestartundersøkelsen

- Studiestartundersøkelsen er tilgjengelig fra 2020 i Tableau. Rapportene er også lagt ut i PDF format:
 - [Studiestartundersøkelsen](#)

Formelle krav til studiet

Når du arbeider med rapporten, er det nyttig å ta et sideblikk til Studietilsynsforskriften. Tilfredsstiller ditt studieprogram kravene i forskriften?

§ 2-2. Krav til studietilbudet

(4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

K6 Studienes samspill med samfunn og arbeidsliv

Kvalitetsområde 6 er ett av to kvalitetsområder som representerer en strategisk satsning for at våre studenter skal oppnå et viktig læringsutbytte (tilsvarende som K7).

En sentral del av utdanningens formål er ifølge regjeringens omtale av stortingsmeldingen «Utdanning for omstilling» at (Utdanning for omstilling, Meld. St. 16, (2020–2021)):

«Kandidatene skal gjøres i stand til å delta i – og selv bidra til å utvikle – fremtidens arbeidsliv.»

Kvalitetsområde 6 handler om hvordan INN legger til rette for at studenter skal bli rustet til å ta en slik utfordring. Delmålene peker på fire viktige aspekter ved dette oppdraget:

1. Å forberede studenten for samfunnets og arbeidslivets behov.
2. Å danne aktive demokratideltakere.
3. Å organisere utdanningen slik at den er tilgjengelig
4. Å utvikle aktuell kunnskap.

- Studiene skal forberede studenten for samfunnets og arbeidslivets behov.
- Studiene skal utdanne aktive demokratideltakere.
- Høgskolen skal tilby fleksible programmer som skaper mulighet for livslang læring.
- Høgskolen skal utvikle kunnskap som er nyskapende innenfor sine fagområder, og gjerne i samarbeid med eksterne aktører.

Studiene skal være relevante for og stimulere samfunns- og arbeidsliv.

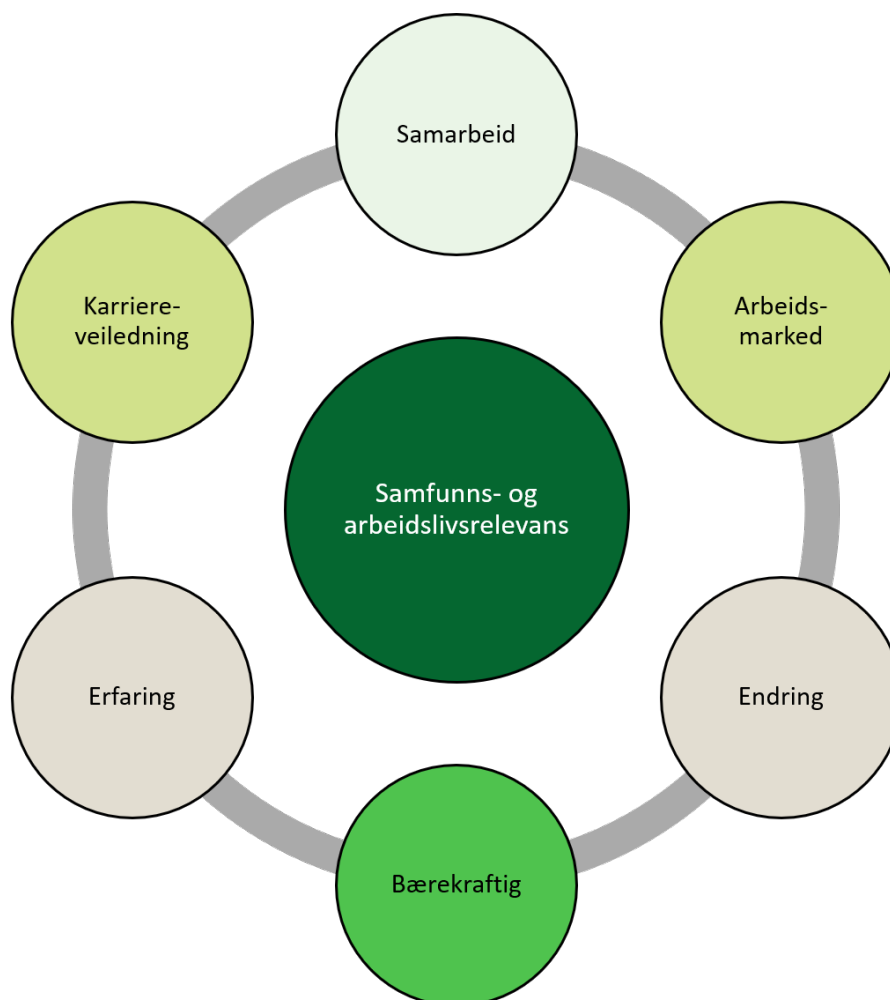
K6

7 Figuren viser mål og delmål for kvalitetsområde 6

Delmål 1: Studiene skal forberede studenten for samfunnets og arbeidslivets behov

Dette er en kjerne i utdanningen og vi har utviklet noen nøkkelord med relevante spørsmål som kan hjelpe oss i å arbeide systematisk med delmålet:

- Samarbeid - Utvikles studieprogram for og med arbeids- og samfunnsliv?
- Arbeidsmarked - Er våre studenter attraktive i arbeidsmarkedet?
- Endring - Forbereder studiet på et yrkesliv i endring?
- Bærekraftig - Øver våre studier studentene i å tenke bærekraftig?
- Erfaring - Gir våre studier konkrete møter med samfunns- og arbeidsliv?
- Karriereveiledning - Gir vi god karriereveiledning?

8 Figuren viser nøkkelordene i arbeidet med delmål 1 på kvalitetsområde 6

I figuren viser vi hvordan de ulike nøkkelordene bygger opp under studienes samfunns- og arbeidslivsrelevans.

Vi tror at vi best skaper et samfunns- og arbeidslivsrelevant studium når det skjer i samarbeid med arbeidslivet. Vi må ta innover seg endringstakten i dagens samfunn og kravet til bærekraft. Studenten må få erfaring med hva som forventes og veiledning i forhold til den virkeligheten som møter dem. Det gjør at studentene blir attraktive i arbeidsmarkedet.

Nøkkelord og indikatorer

Samarbeid

Det er ikke utviklet kvantitative indikatorer for utvikling av studieprogrammet. Dette krever en kvalitativ vurdering hvor man gjør rede for hvordan studieprogrammet rettes mot og er utviklet i samarbeid med samfunns- og arbeidsliv.

Mulige kilder til kunnskap:

- Periodiske evalueringer av studietilbud

Arbeidsmarked, endring og bærekraftig

I kandidatundersøkelser er det kvantitative indikatorer som sier noe om disse nøkkelordene:

- [I våre egne kandidatundersøkelser](#) som ble utviklet for alle studieprogram våren 2022 og gjennomføres for alle tre sykluser suksessivt, er det blant annet spørsmål om hvorvidt man har fått arbeid, om utdanningen oppleves relevant og møter arbeidslivets behov, og hvordan har utdanningen har gitt noen utvalgte generiske læringsutbytter.
- [NIFU har egne kandidatundersøkelser](#) som gjerne rettes inn mot spesifikke fagområder eller utdanningsnivå.

Erfaring

Det er viktig for studentene å få konkrete møter med arbeidsliv. Det viser studiets betydning og gir konkrete behov å knytte læringen opp mot. Studiebarometeret har flere relevante spørsmål:

- Jeg får mulighet til å møte potensielle arbeidsgivere gjennom karrieredager, bedriftsbesøk, praksis, etc.
- Representanter fra arbeidslivet bidrar i undervisningen (f.eks. som gjesteforelesere/kursholdere)
- Det er muligheter for å jobbe med prosjekter/oppgaver i samarbeid med arbeidslivet

[Vår egen kandidatundersøkelse](#) gir også studentene mulighet til å gi innspill om dette skjedde i løpet av studietiden. Denne undersøkelsen inneholder også enkelte fritekstfelt som kan ha relevans.

Karriereveiledning

Karriereveiledning ved INN gjøres i tilknytning til studieprogrammene og deles ofte mellom studieveiledere og faglig ansatte. Det er dessverre ikke alltid slik at det er gjort en rolleavklaring når det gjelder karriereveiledning. Det er viktig at dette gjøres. Studieprogramleder må ha oversikt over hvordan dette gjøres og må kunne vurdere hvorvidt det er tilstrekkelig.

Studiebarometeret har flere spørsmål med relevans for karriereveiledning:

- Jeg får god informasjon om hvordan kompetansen min kan brukes i arbeidslivet
- Jeg får god informasjon om hvilke yrker/bransjer som er relevante for meg
- Jeg får innføring i hvordan jeg kan formidle min egen kompetanse til potensielle arbeidsgivere

[Vår egen kandidatundersøkelse](#) har også spørsmål som har relevans for studentenes opplevelse av karriereveiledning.

Delmål 2: Studiene skal utdanne aktive demokratideltakere

Vi viser her til delmålet «Universitet skal ha et velfungerende system for tilbakemelding og studentmedvirkning» under Kvalitetsområde 5.

Under K5 ligger vekten på utviklingen av et godt læringsmiljø. Medvirkning gir en grad av autonomi som stimulerer læring.

Under K6 peker aktive demokratideltakere mot arbeidslivet og samfunnets behov. Vi spør om våre studenter blir i stand til å delta i den offentlige debatten innenfor sitt fagområde?

Begge delmål peker på lignende arbeidsprosesser i studiet. I begge tilfeller vil studentmedvirkning gjennom universitets råd og utvalg være viktige virkemidler.

Studiebarometerets hovedområde «Medvirkning» vil også være relevant under begge delmål, men dette hovedområde har i perioden 2020-2022 vært redusert til ett spørsmål om mulighetene til å gi innspill på innhold og opplegg i studieprogrammet. Dette vil ikke ha relevans for K6.

Spørsmålene listet som utgangspunkt for tiltak under K5 er også relevant under K6.

Delmål 3: Universitet skal tilby fleksible programmer som skaper mulighet for livslang læring

Stortingsmeldingen «Utdanning for omstilling» legger stor vekt på fleksible utdanninger som legger til rette for livslang læring. Universitets strategi nevner også fleksibel utdanning som et satsningsområde. Fram mot 2026 skal man ha:

«Økt antall tilbud og antall studenter i fleksible utdanninger, både grunnutdanning og EVU»

INN har i mange år hatt en satsning på fleksible utdanninger. Når man har snakket om fleksible utdanninger har man snakket om:

- Desentraliserte utdanninger (kategori i DBH)
- Nettbaserte utdanninger (kategori i DBH)
- Samlingsbaserte utdanninger (ikke egen kategori i DBH)
- Deltidsutdannelser

Alle disse utdanningene representerer tilpasninger som gjør det lettere for studenter som er i arbeid å studere. I «Utdanning for omstilling» defineres «fleksible utdanningstilbud» som (Utdanning for omstilling, Meld. St. 16, (2020–2021), s. 18):

«Tilbud som er tilgjengelige for personer som på grunn av bosted, arbeid eller livssituasjon ikke kan studere heltid ved en universitets- eller høyskolecampus. Tilbudene kan være nettbaserte, samlingsbaserte, desentraliserte, modulbaserte og/eller på deltid, eller de kan på annen måte være organisert slik at de blir tilgjengelige utenfor en campus.»

Det er et behov i universitet for å definere hvilke studier som havner inn under hvilken underkategori av fleksible utdanningstilbud. I tilknytning til dette må vi også finne effektive måter å få ut rapporter for de ulike utdanningstilbudene.

Nå er det slik at ikke alle studieprogrammer skal være fleksible. Hensikten med dette delmålet er ikke at alle skal bli fleksible heller. Men, når et studieprogram skal være fleksibelt, må den pedagogiske tilretteleggingen sikre at utdanningen skjer med høy kvalitet. Det innebærer at fleksible studier antagelig krever andre læringsformer og annen oppfølging enn studiestedsbaserte heltidsstudier.

Delmål 4: Universitet skal utvikle kunnskap som er nyskapende innenfor sine fagområder, og gjerne i samarbeid med eksterne aktører

Ansvar for dette delmålet ligger på fakultets- og institusjonsnivå. Samtidig er det slik at mye kunnskap kan utvikles på studieprogramnivå, og i samarbeid med eksterne aktører. Vi har eksempler på at:

- Masterstudenter i praksis har bidratt positivt inn i bedriftene de var utplassert i, ved å anvende den kunnskapen de har tilegnet seg gjennom studiene. Dette har blant annet ledet til at praksissted har organisert sitt arbeid annerledes.
- Utvikling av nye emner i samarbeid med eksterne aktører kan gi gode forutsetninger for innovasjon og konkret anvendelse av ny kunnskap
- Bruk av oppgaver i samarbeid med nærings- og samfunnsliv kan belyse ulike måter å håndtere konkrete problemstillinger på.
- Arbeid i laboratorium kan gi ny kunnskap.
- Ulike åpne seminarer og workshops kan gi god formidling og samhandling og legge grunnlaget for innovasjon.

Studieprogrammet, gjerne i samarbeid med andre studieprogram kan dermed være med å bygge forutsetningene som legger grunnlag for innovasjon.

K7 Internasjonalisering

Kvalitetsområde 7 er ett av to kvalitetsområder som representerer en strategisk satsning for at våre studenter skal oppnå et viktig læringsutbytte (tilsvarende som K6).

Internasjonal erfaring og kompetanse fremheves i Mobilitetsmeldingen som særlig viktig for å løse fremtidens utfordringer (Mobilitetsmeldingen, Meld. St. 7, (2020–2021)):

«Kandidater fra norske universiteter og høyskoler trenger internasjonal erfaring og internasjonal kompetanse, fordi kunnskap og interkulturell forståelse er helt grunnleggende for vår fremtid og vår evne til å løse de utfordringene verden står overfor».

Målsetningen for K7 er en tilslutning til denne visjonen:

"Universitets utdanninger skal ha en internasjonal profil, og sette kunnskap, erfaring og verdier i en internasjonal sammenheng."

De ulike delmålene i kvalitetssystemet er ment å skulle bygge opp under denne målsetningen.

Figuren viser hvordan delmålene i kvalitetsområde 7 skal bygge opp under målsetningen og forberede for ett internasjonalt arbeidsmarked:

- Læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) er grunnlaget for utdanningen og peker mot et internasjonalt arbeidsmarked
- Aktivt faglig internasjonalt samarbeid og utvekslingsvinduer er forutsetninger for at LUB'ene skal kunne virkeliggjøres
- Veiledning er en viktig faktor for å kunne synliggjøre mulighetene for internasjonalt perspektiv i utdanningen.

De stiplede linjene peker på at veiledning, faglig samarbeid og utvekslingsvinduer er viktige praktiske forutsetninger for at studentene skal kunne ta steget å gjennomføre et utvekslingsopphold i løpet av sitt studium.

Husk at utveksling kan ha mange former:

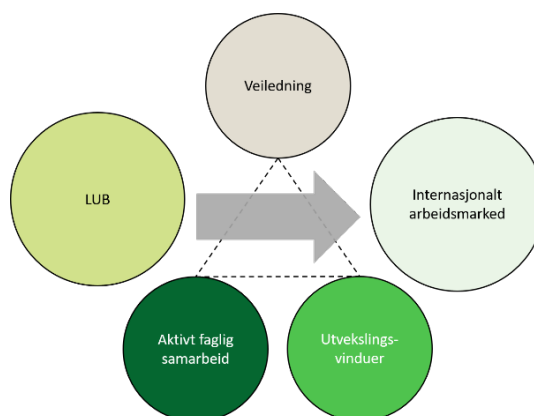
- Fysiske opphold i utlandet som enten er lange (over 3 måneder) eller korte (under 3 måneder)

- Interkulturell kompetanse og kommunikasjon skal være en tydelig del av læringsutbyttebeskrivelsen.
- Studieprogrammene skal ha tilrettelagte utvekslingsvinduer med kvalitetssikrede internasjonale partnere.
- Studieveiledning skal gi oversikt over mulighet for internasjonal utveksling.
- Studieprogrammene skal ha et aktivt og faglig forankret samarbeid med gode internasjonale partnere.
- Studiene skal være tilpasset et internasjonalt arbeidsmarked.

Høgskolens utdanninger skal ha en internasjonal profil, og sette kunnskap, erfaring og verdier i en internasjonal sammenheng.

K7

9 Figuren viser mål og delmål for kvalitetsområde 8

10 Figuren viser læringsutbyttet er tenkt oppnådd gjennom aktivt faglig samarbeid, veiledning og utveksling, og at dette igjen forbereder for et internasjonalt samarbeid.

- Blended mobility, som er en blanding av fysisk opphold i utlandet og digitale løsninger for samhandling med andre studenter og studiesteder i utlandet.
- Digital mobilitet, som er digital samhandling i studier med andre studenter og fagpersoner ved et studiested i utlandet.

Det viktige er at man finner gode løsninger som gjør at studentene kan velge internasjonale løsninger i løpet av sin utdanning.

Denne ressursiden følger ikke den samme strukturen som de andre ressursidene for de andre kvalitetsområdene. Vi går ikke gjennom hvert delmål. Det er ingen av disse delmålene som har spesifikke kvantitative indikatorer. Det er i stedet snakk om å gjøre kvalitative vurderinger av hvordan studieprogrammet står med hensyn til de ulike delmålene:

- Hvordan er det internasjonale perspektivet inkludert i læringsutbyttebeskrivelsene? (Interkulturell kompetanse og kommunikasjon skal være en tydelig del av læringsutbyttebeskrivelsen.)
- Er studiet organisert slik at det er mulig å gjennomføre utveksling?
- Har man internasjonale partnere som er i stand til å ta imot studenter i denne perioden? (Studieprogrammene skal ha tilrettelagte utvekslingsvinduer med kvalitetssikrede internasjonale partnere).
- Er det tydelig hvem man skal snakke med om internasjonal utveksling? er det stor etterspørsel etter studieveiledning om internasjonal utveksling? Er det tydelig for studieveileder hvor det finnes muligheter for utveksling i dette studieprogrammet? (Studieveiledning skal gi oversikt over mulighet for internasjonal utveksling)
- Hvordan fungerer det faglige samarbeidet med de internasjonale partnerne som studenter kan ha utveksling hos? (Studieprogrammene skal ha et aktivt og faglig forankret samarbeid med gode internasjonale partnere)
- Hvordan forholder studieprogrammet seg til det internasjonale arbeidsmarkedet? (Studiene skal være tilpasset et internasjonalt arbeidsmarked)

I Tableau er det mulig å hente ut tall som viser andel kandidater med internasjonal utveksling i løpet av sine studier. Dette vil kunne gjelde de kandidatene som har utvekslingsopphold på tre måneder eller mer.

Denne indikatoren sier derfor ikke mye om de enkelte delmål, men sier noe om hvordan det står til med utveksling på studieprogrammet som sådan. Det vil neppe være slik at man får høye tall her uten at man arbeider med delmålene.

Ressurser

Formelle krav til studiet

Når du arbeider med rapporten, er det nyttig å ta et sideblikk til Studietilsynsforskriften. Tilfredsstiller ditt studieprogram kravene i forskriften?

§ 2-2. Krav til studietilbudet

(7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

Kurs i internasjonalisering av studieprogrammer

Fra januar 2022 har universitet tilbudt Kurs i internasjonalisering av studieprogrammer.

Målgruppen for kurset er universitets ansatte i faglig/vitenskapelige stillinger som ønsker pedagogisk kompetanse for å internasjonalisere studieprogrammer.

Kurset vil kunne inngå i den ansattes portefølje som et pedagogisk utviklingsarbeid og være del av et meritterende løp.

- [INN om utveksling](#)
- [Oversikt over INNs internasjonale partnere](#)
- [HK-dir sin oversikt over Internasjonalisering](#)
- [ERASMUS+](#) (HK-dir)
- [Utsveksling med Erasmus+](#) (inn.no)
- For informasjon om eMERGE, ta kontakt med [Bente Gaalaas Rønningen Bolme](#)

K8 Utvikling og ledelse av studieprogrammene

Effektiv ledelse av studieprogrammene er avhengig av at hele kjeden spiller sammen. Den daglige ledelsen av studieprogrammene utføres av den som er studieprogramleder, men effektiv ledelse er avhengig av at forholdene er lagt til rette fra fakultet eller institusjon. Rapportering på dette kvalitetsområdet er derfor en god anledning til å vise hvordan tilstanden er på studieprogramnivå.

Kvalitetsområde 8 har fire delmål. To av dem er direkte knyttet til ledelse av studieprogram (delmål 1 og 2). De to andre krever et større samspill i organisasjonen.

Synet på studieprogramleders rolle har stor betydning for hvordan man forstår dette kvalitetsområdet. Nedenfor sier vi derfor først noe om hvordan vi ser studieprogramleders rolle fra

- Studieplanen skal være styrende for gjennomføring av studieprogrammene.
- Programmene skal evalueres jevnlig og i henhold til rutiner for evaluering og forbedring.
- Ledelse av studieprogrammene skal plasseres tydelig.
- Høgskolen skal ha effektiv IT systemer i tilknytning til sine studieprogrammer.

Studieprogrammene skal ledes effektivt og sikre kontinuerlig forbedring.

K8

11 Figuren viser mål og delmål for kvalitetsområde 8

kvalitetsarbeidets perspektiv. Deretter tar vi for oss de ulike delmålene.

Studieprogramleders rolle

Ledelse er et mangfoldig begrep som forstås på mange måter. En fellesnevner handler likevel ofte om å være med å gi en retning for arbeidet.

Studietilsynsforskriften sier at kvalitetsarbeidet skal være forankret i ledelsen på alle nivåer i organisasjonen (se under overskriften Formelle krav til studiet nedenfor - Studietilsynsforskriften §4-1, (2)). I samme ledd heter det at kvalitetsarbeidet skal "bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter".

Universitet har organisert mye av sitt kvalitetsarbeid i tilknytning til studieprogrammene. Da blir det viktig å fremme kvalitetskultur på studieprogramnivå. Her har studieprogramleder en viktig rolle som leder. I den forbindelse kan det være nyttig å minne om universitets hovedmål for kvalitetsarbeidet:

«Vi forbereder våre studenter gjennom et mangfold av læringsformer for et samfunn i endring, basert på forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.»

Dette hovedmålet inneholder fire viktige aspekter ved ledelse av studieprogram og viktige elementer i den kvalitetskulturen vi ønsker å skape:

- Studentene er hovedmålgruppen for utdanningen.
- Det er viktig å stimulere til et mangfold av læringsformer.
- Utdanningen forbereder for arbeid i et samfunn i endring
- Kunnskap er basis for utdanningen

Ledelse av studieprogrammene må bygge opp om disse fire aspektene. Det krever en form for

relasjonell ledelse hvor ulike grupper som studenter, fagmiljø og administrasjon får delta og bidra.

Derfor blir ledelse av studieprogramutvalget viktig. Det er i tilknytning til studieprogramutvalget man:

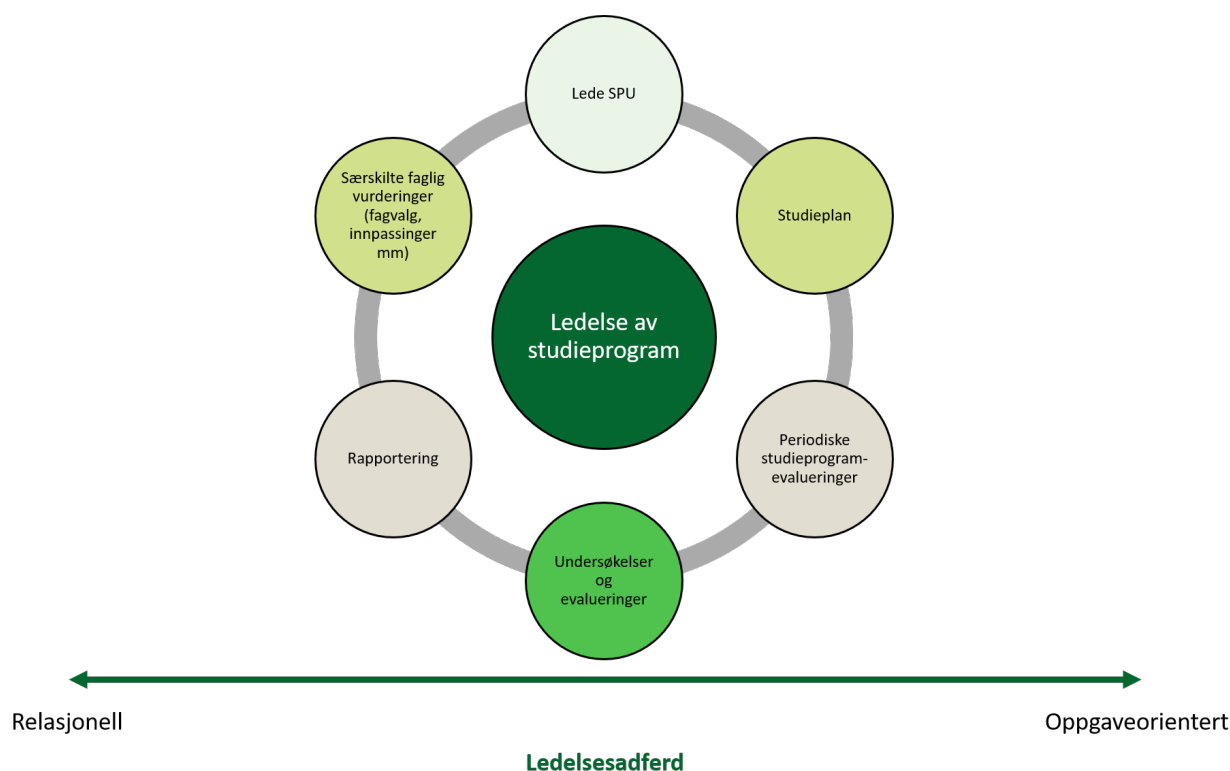
- evaluerer resultat fra undersøkelser og evalueringer (se under overskriften Formelle krav til studiet nedenfor - Studietilsynsforskriften §4-1, (4))
- blir enig om tiltak og følger dem opp (se under overskriften Formelle krav til studiet nedenfor - Studietilsynsforskriften §4-1, (5))

Vi tror at når disse arbeidsprosessene, som vi har beskrevet som et kontinuerlig kvalitetsarbeid, ivaretas på en god måte, så skapes det en kultur for kvalitet.

En utfordring for studieprogramleder er at vedkommende har mange ulike plikter som lett kan ta fokus:

- Lede studieprogramutvalg, herunder sørge for at det blir valgt klasseslitsvalgte studenter (valg av klasseslitsvalgte er delvis dekket under K5, delmål 4)
- Utvikle studieplan og kjenne den så godt at den er et egnet utgangspunkt for ledelse (delmål 1)
- I noen tilfeller gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbud (delmål 2)
- Ansvar for å følge opp undersøkelser og evalueringer
- Sørge for rapportering
- Særskilte faglige vurderinger (for eksempel ved innpassing)

Alle disse oppgavene kan fort gi en oppgaveorientert ledelsesadferd (se figur 12). Figuren prøver å vise at rollen står i spennet mellom å være relasjonell og oppgaveorientert. Kravene kan fort gi en oppgaveorientert tilnærming, men en god gjennomføring av dem krever relasjonell adferd.

12 Figuren viser spennet mellom relasjonell og oppgaveorientert ledelsesadferd

Figuren viser hvordan alle oppgavene i rollen som studieprogramleder kan gi en oppgaveorientert ledelsesadferd

Ledelsen av studieprogrammet har fått et eget delmål under K8 i vårt kvalitetssystem:

«Ledelse av studieprogrammene skal plasseres tydelig.»

Som beskrivelsen nedenfor viser, ønsker vi at dette skal være et delmål med en form for selvevaluering hvor det settes søkelys på studieprogramleders rolle generelt og gjennomføringen av studieprogramutvalg spesielt.

Delmål 1: Studieplanen skal være styrende for gjennomføring av studieprogrammene

Studieplanen med sine beskrivelser av læringsutbytte er viktige for styring av studieprogrammet. Rapportering på dette delmålet vil være en kvalitativ vurdering av hvordan studieplanen faktisk gjennomføres. Det kan være ytre og indre omstendigheter som gjør at man ikke klarer å gjennomføre i henhold til studieplan:

- Særskilte situasjoner (som for eksempel pandemi)
- Komplikasjoner med hensyn til eksterne bidragsytere (praksis, bidrag fra andre fagmiljø ol.)
- Pedagogiske utfordringer
- Infrastruktur
- Rekruttering
- Manglende ressurser

Vekten må legges på hva man vil gjøre med denne situasjonen. Hvordan kan man legge til rette for at studieplanen skal kunne gjennomføres? Eksempler på tiltak kan være:

- Omorganisering av studiet.
- Bruk av nye læringsformer
- Kompetanseutvikling
- Studieplanrevisjon

Noen ganger kan dette løses internt i fagmiljøet ved studieprogrammet. Andre ganger er det behov for samspill studieprogram imellom. Løfter man disse behovene inn i studieprogramleders rapport kan det gi grunnlag for en felles samtale på tvers av studieprogram. Det er også noen ganger slik at behov må løftes til fakultets og institusjonsnivå for eksempel når studieprogrammet har behov for ressurser.

Delmål 2: Programmene skal evalueres jevnlig og i henhold til rutiner for evaluering og forbedring

Det er fakultet og institutt som har et ansvar for at ledelsen av studieprogrammet plasseres tydelig. Hvert enkelt fakultet har utviklet egne rollebeskrivelser for studieprogramleder basert på felles rollebeskrivelse.

Universitet utvikler tilgjengelige ressurser som skal støtte rolleavklaring. Et kurs i utdanningsledelse er utviklet og tilbys. Disse sidene om studieprogramleders rapport kan også bidra til rolleavklaring.

Vi har valgt å la rapportering på dette delmålet på studieprogramnivået gjelde tre hovedområder:

- Studentenes trivsel

- Hvordan arbeidet i studieprogramutvalg har fungert
- Utfordringer ved rollen som studieprogramleder

Studenters trivsel

Hvorvidt studentene trives eller ei er ikke direkte knyttet opp mot tydelig ledelse eller velfungerende studieprogramutvalg. Men, ledelsens hensikt er å sørge for at samspillet mellom viktige grupper som studenter, fagmiljø og administrasjon fungerer. Et godt fungerende samspill med muligheter for medvirkning fremmer trivsel. Studiebarometeret og studiestartundersøkelsen har begge de samme spørsmål som går på studentenes trivsel:

- Jeg går på det studieprogrammet jeg helst vil gå på (ikke videreført fra og med 2022 i Studiebarometeret)
- Jeg er, alt i alt, tilfreds med studieprogrammet jeg går på

Dette er spørsmål som ofte leder til sammenligning studieprogram imellom. Nasjonale styringsparametre på DBH siterer det andre spørsmålet fra Studiebarometeret i sin «skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten».

Verdien av at spørsmålet både stilles i studiestartundersøkelsen og i Studiebarometeret er at det er mulig å spore en utvikling. Ser man en endring bør man snakke om dette i studieprogramutvalg, eventuelt i tilknytning til særskilte fokusgrupper. Relevante tiltak kan falle inn under alle kvalitetsområder.

Studieprogramutvalget

Studieprogramleders rapport må inneholde en vurdering av arbeidet i studieprogramutvalget. Dette er avgjørende for fakultetsleddet for å forstå dynamikken mellom de ulike roller på studieprogramnivå. Her møtes altså ulike roller:

- Studieprogramleder
- Emneansvarlige
- Studieadministrasjon
- Studenter

Aktuelle spørsmål kan være:

- Hvordan diskuteres evalueringene i studieprogramutvalgene?
- Hvilke muligheter har studentene i studieprogramutvalgsmøtene til å gi tilbakemeldinger?
- Hvordan følges tiltak opp i studieprogramutvalget?
- Hvordan bidrar ulike grupper inn i studieprogramutvalget?

Studieprogramleders rolle

Det er naturlig at man rapporterer på hvordan man opplever studieprogramleders rolle. Det kan dreie seg om ulike utfordringer, tilgjengelige ressurser og behov for kompetanse. Denne rapporten har likevel en begrenset funksjon siden den skal diskuteres i studieprogramutvalg. Mange tema er best egnet i medarbeidersamtale med enhetsleder eller tilsvarende.

Delmål 4: Universitet skal ha effektive IT systemer i tilknytning til sine studieprogrammer

Dette er et delmål som må håndteres på tvers i organisasjonen. Gjennomføring av utdanningen på studieprogramnivå blir påvirket av effektiviteten på systemer som tilbys av andre deler av organisasjonen. Det er derfor en forutsetning at samspillet i organisasjonen fungerer.

Det er også en forutsetning at det interne samspillet i studieprogrammet fungerer godt siden ulike grupper kan forstå systemene på ulikt vis:

- Studenter – er den sentrale målgruppe
- Fagmiljø – bruker IT systemene for å gjennomføre læringsaktivitet
- Administrasjon – bruker IT systemer for å organisere utdanningen

Evaluerings av dette delmålet krever en kvalitativ vurdering, men Studiebarometeret har også ett relevant spørsmål under fysisk læringsmiljø og infrastruktur (ikke med i 2022):

- Hvor tilfreds er du med IKT-tjenester (f.eks. læringsplattformer, programvare og PC-tilgang)

Svake resultat eller utvikling på dette spørsmålet kan gi grunnlag for dialog med studenter, fagmiljø og administrasjon. Dette kan gjøres i studieprogramutvalg for å sikre en god forståelse for helheten. Man kan ha ulikt behov i ulike grupper. Samtalen kan lede til tiltak som gir økt forståelse og effektivitet:

- Er IT systemene egnet til vår type bruk? Bør vi gjøre endringer som er bedre tilpasset tilgjengelige systemer?
- Brukes IT systemene ulikt? Bør vi samordne bruken, enten i fagmiljø eller administrasjon?
- Er opplæringen tilstrekkelig?

Noen ganger er det likevel slik at behov ikke kan møtes internt i studieprogrammet. Da må man løfte til de relevante instanser i organisasjonen. Studieprogramleders rapport kan brukes til å melde slike behov.

Ressurser

Formelle krav til studiet

Studietilsynsforskriften har i § 4-1. *Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet* flere ledd som har betydning for ledelse av studieprogrammene.

Studietilsynsforskriften § 4-1:

(2) Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Institusjonen skal gjennom kvalitetsarbeidet bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

(4) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.

(5) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

Studiekvalitetsforskriften har i § 2-1 *Krav til systematisk kvalitetsarbeid*, krav om Periodiske studieprogramevalueringer.

Studiekvalitetsforskriften § 2-1:

(2) Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene. Evalueringsresultatene skal være offentlige.

Ressursside om periodisk evaluering av studietilbud.

Universitet har utviklet en egen nettside om gjennomføring av periodiske evalueringer av studietilbud. Her finner du også en egen veileder for gjennomføring.

- [Periodisk evaluering av studietilbud](#)